

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Politicko-geografické aspekty účasti
organizací občanské společnosti mimo
celostátní politická uskupení v komunální
politice na území SO ORP Plzeň**

**Political-geographical aspects of participation of civil society
organizations outside nationwide political groupings in
municipal politics in the Plzeň SO ORP (district of
municipality with extended competence)**

Jaroslav Němeček

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Politicko-geografické aspekty účasti organizací občanské společnosti mimo celostátní politická uskupení v komunální politice na území SO ORP Plzeň“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 09. 05. 2021

v. r. Jaroslav Němeček

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce RNDr. Davidu Vogtovi, Ph.D. za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce. Také za věnování jeho osobního času a notnou dávku trpělivosti v této nelehké době ovlivněné pandemií.

Obsah

Úvod	7
1 Teoretická část	9
1.1 Vymezení práce	9
1.2 Občanská společnost	11
1.2.1 Klasifikace pojmů občanské společnosti.....	11
1.2.2 Organizace občanské společnosti	12
1.2.3 Vznik občanské společnosti na území ČR.....	13
1.3 Komunální volby	13
1.3.1 Politický systém	14
1.4 Komunální politika v ČR.....	14
1.4.1 Zastupitelstva obcí a měst	14
1.4.2 Historie komunální politiky na území Čech	15
1.4.3 Počátky komunální politiky z hlediska občanské společnosti na současném území SO ORP Plzeň.....	16
1.4.4 Volební chování voličů ČR v komunálních volbách	17
1.4.5 Volební strana	18
1.4.6 Lokální politické strany.....	18
1.4.7 Nezávislí kandidáti a jejich sdružení	18
1.4.8 Význam politických stran na regionální úrovni.....	18
1.4.9 Marketing volební kampaně stran na lokální úrovni	19
1.5 Politicko-geografické aspekty	19
1.5.1 Politická participace občanů.....	19
1.5.2 Počet podpisů.....	19
1.5.3 Počet členů zastupitelstva.....	21
1.5.4 Volební obvody.....	21

1.5.5	Gemeinschaft a Gesellschaft	21
1.5.6	Sestavení kandidátní listiny.....	22
1.5.7	Sousedský efekt	22
1.5.8	Konflikty a sporné body.....	22
1.5.9	Účast veřejnosti na územním plánování	23
1.6	Starostové v obcích periférie	23
	Starostové v periférii SO ORP Plzeň po komunálních volbách v roce	24
2	Praktická část.....	25
2.1	Metodologie praktické části.....	25
2.2	Vývoj počtu organizací občanské společnosti působících na území SO ORP Plzeň v komunální politice	26
2.3	Strukturální analýza faktorů ovlivňujících vstup OOS do komunální politiky na území SO ORP Plzeň.....	27
2.3.1	Politická participace občanů na území SO ORP Plzeň.....	28
2.3.2	Analýza konfliktů a aplikace přístupu Gemainschaft a Gesellschaft ...	31
2.4	Korelační analýza dat možných faktorů ovlivňujících aktivity OOS v komunální politice	36
2.5	Analýza výsledků komunálních voleb v roce 2018 z hlediska účasti a úspěchu organizací občanské společnosti	38
	Závěr	44
	Seznam použitých zdrojů	46
	Seznam tabulek.....	50
	Seznam map.....	51
	Seznam použitých zkratk a značek	52
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Tato bakalářská práce má za úkol přiblížit širší veřejnosti principy vstupu lokálních organizací občanské společnosti prostřednictvím komunálních voleb. Po stránce obsahu v práci zkoumám z teoretického hlediska volební chování organizací a spolků, které spadají do kategorie občanské společnosti.

Praktická část této práce aplikuje zjištěné teoretické poznatky a ověřuje jejich platnost při zkoumání politické praxe ve sledovaném území, tedy volebního chování spolků občanské společnosti na území SO ORP Plzeň.

Téma politiky a především té komunální mě velice zaujalo a rád bych touto prací přinesl poznatky pro další zkoumání v této oblasti. Osobně jsem aktivním účastníkem v komunální politice. Do komunálních voleb v roce 2018 jsem již disponoval aktivním volebním právem, nicméně jsem se těchto voleb zúčastnil i s právem pasivním. Jako nestraník jsem kandidoval na 5. místě kandidátní listiny pod hnutím ANO 2011 ve volebním obvodu Plzeň 8 – Černice. I vzhledem k této skutečnosti jsem svoji práci pojmul jako možnost pochopit chování ostatních, především lokálních volebních stran a jejich fungování.

Získané poznatky bych rád aplikoval do budoucna a v praxi dále rozvíjel možnosti své občanské angažovanosti na území mého trvalého bydliště.

Cíle práce

- Vytvořit teoretický přehled politicko-geografických faktorů vedoucích k účasti OOS v komunální politice
- Analyzovat s pomocí zjištěných dat a aplikace teoretických poznatků komunální politiku obcí spadajících do SO ORP Plzeň.
- Zjistit, do jaké míry ovlivnily vybrané faktory vstup OOS do komunální politiky.

Výzkumné otázky

- 1) Jak se historicky vyvíjel počet organizací občanské společnosti zapojujících se do komunální politiky na území SO ORP Plzeň?
- 2) Jaké jsou podstatné faktory ovlivňující účast organizací občanské společnosti v komunální politice na území SO ORP Plzeň?
- 3) Jaká byla úspěšnost organizací občanské společnosti v posledních komunálních volbách, konaných v roce 2018, na území SO ORP Plzeň?

Tyto otázky jsem si vybral jako klíčové pro objasnění možnosti vstupu organizací občanské společnosti do prostředí komunální politiky. Chronologický vývoj počtu organizací může ukázat rozvoj politické participace na lokální (obecní) úrovni. Zjištěním samotných faktorů bych rád umožnil pochopit, proč organizace občanské společnosti vstupují do komunální politiky samy za sebe a nespolehnají se pouze na kandidáty celostátních politických uskupení. Výsledek posledních komunálních voleb v roce 2018 ukáže, jaká je aktuální míra politické participace organizací občanské společnosti.

Hypotézy

- 1) Organizace občanské společnosti se postupem času stále více aktivně zapojují do lokálního politického života.

Z vlastního zájmového pozorování a celkového přehledu o politickém dění na území města Plzně a v jeho blízkém okolí se domnívám, že OOS jsou stále viditelnějšími aktéry v oblasti komunální politiky.

- 2) Podstatným faktorem vstupu organizací občanské společnosti do komunální politiky je odlišnost názorů na lokální konflikty.

Konfliktní prostředí je součástí každodenního života nás lidí jako jedinců. Jinak tomu dle mého názoru není ani v lokálním prostředí. Každá situace či akce má své příznivce i své odpůrce. Vzhledem k demokratickému nastavení naší republiky je politická participace ideálním řešením pro možnost prosazování svých názorů a přání, samozřejmě za dodržení veškerých zákonných náležitostí.

1 Teoretická část

1.1 Vymezení práce

Pro přiblížení zkoumané tematiky je dobré vysvětlit si pojem geopolitika. Jedná se o vztah mezi politickými jevy a procesy s geografickým prostorem. Spíše než jako vědní disciplína je chápána jako schopnost propojit tyto dva zájmové prostory. Oporou pro geopolitiku byla díla F. Ratzela či K. Haushofera. Opírání se o německou školu se neshodovalo s poválečným myšlením a vývojem. Proto se od těchto přístupů upustilo a začala se samostatně vyvíjet disciplína politické geografie (Lněnička, 2010, s. 9).

Geopolitika se strukturně rozděluje na Globální, Makroregionální, Státní a Regionální a Lokální geopolitiku. Tou poslední se také ve své práci budu zabývat. Ostatní stupně se neshodují se zadáním mé práce. Základem pro lokální geopolitiku je občan. Občan, tedy obyvatel s trvalým pobytem v dané obci, je základním pilířem pro fungování nejen místní politiky. Občanská participace, ať už s využitím aktivního nebo pasivního práva, umožňuje veškeré moje zkoumání a teoretické poznání (Lněnička, 2010, s. 10-11).

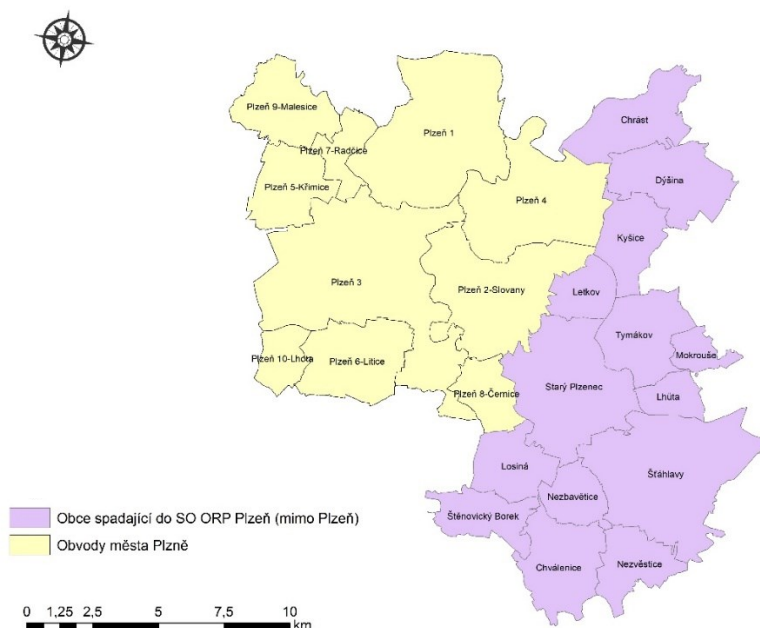
Časové vymezení

Ve své práci historicky shrnu data od prvních komunálních voleb v České republice v roce 1990. V tomto roce měli občané tehdejší ČSFR první možnost zvolit své zástupce do nově vznikajících obecních zastupitelstev, jako náhradou za zrušené MNV. První strany vznikající z řad organizací občanské společnosti vstupovaly do komunálních voleb až od roku 1994. V rámci bližšího zkoumání zapojení občanské společnosti v komunální politice budu pracovat s daty od volebního roku 2006. V tomto roce se konaly první volby po ustanovení SO ORP Plzeň.

SO ORP Plzeň

Správní obvod obce s rozšířenou působností Plzeň, který leží v jádrové oblasti Plzeňského kraje, sousedí s pěti správními obvody (Blovice, Nýřany, Přeštice, Rokycany a Stod). Správní obvod zahrnuje 15 obcí, z nichž 2 (Plzeň a Starý Plzenec) mají status města. S rozlohou 26 142 ha je čtvrtým nejmenším správním obvodem v kraji. Na území SO ORP Plzeň žilo (k 1. 1. 2019) 191 599 obyvatel (Český statistický úřad, 2019).

Mapa 1: SO ORP Plzeň

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím GIS, 2020. Na podkladu ArcČR 500.

SO ORP Plzeň vznikl 1. 1. 2003 zrušením okresních úřadů. V této době tvořilo SO ORP Plzeň pouze 10 centrálních obvodů města Plzně. S platností od 1. 1. 2007 byla hranice SO ORP Plzeň posunuta a nově zahrnovala dalších 14 vesnic dříve náležejících okresu Plzeň-Jih či Plzeň-Sever (Chrást, Dýšina, Kyšice) (ČSÚ, 2019). Proto jsem data pro tyto obce zahrnul do svých analýz.

Plzeňská aglomerace

Sledované území v mé práci je nedílnou součástí plzeňské aglomerace už od počátku vymezení aglomerace v roce 1980. Území SO ORP Plzeň se rozděluje na jádro (město Plzeň) a I. Zónu plzeňské aglomerace. Výjimku tvoří obec Lhůta, která se dle hodnocení nachází až ve spodních příčkách zóny II. Hlavními kritérii pro určování zón jsou obslužnost veřejnou dopravou s centrem zázemí, dojíždění za prací ze zázemí do jádra. Dále území aglomerace vymezují geografické faktory, jako hustota zalidnění či vzdálenost (vzdušnou čarou) obce od jádra aglomerace (Kovanda, 2006).

Sílu jádrového města vůči svému zázemí demonstruje i centralizace některých úřadů právě do hlavního sídla plzeňské aglomerace. V Plzni můžeme nalézt pobočky Úřadu práce, Okresní správy sociálního zabezpečení či finančního úřadu jak pro okresy Plzeň-sever tak i Plzeň-Jih

1.2 Občanská společnost

Občanská společnost se v současné době těší v politickém myšlení a politické a společenské praxi neutuchajícímu zájmu. Podstatou fungování občanské společnosti je podpora občanského sdružování za účelem prosazování svých cílů a názorů především v oblasti komunitního soužití (Strnadová, 2008, s. 104).

Vzestup a celkové upevnění vlivu občanské společnosti se datuje od konce 18. století. Zlomovou událostí v této souvislosti byla Velká francouzská buržoazní revoluce. V následující době byla ovšem jakákoliv občanská angažovanost nežádoucí a tvrdě potlačována. Klíčová role občana v politice v celostátním měřítku přišla až v období po 2. světové válce s příchodem tzv. zastupitelské demokracie (Strnadová, 2008, s. 31-40) Na našem území vznikaly první náznaky občanské společnosti za dob Rakouska-Uherska v roce 1848 (Balík, 2009, s. 39).

Socialistické režimy občanskou společnost braly ryze jako pracovní sílu. I přesto fungovaly spolky na principu kolektivizace obyvatelstva. Jejich funkce byly ovšem silně omezeny na kulturně-společenský život. Typickým příkladem takových spolků byl Svaz žen, Svaz socialistické mládeže (SSM), tzv. Svazáci, ale také sportovně zaměřené spolky. Pro tuto dobu například typické Dělnické tělovýchovné jednoty či oddíly s názvem Dukla. Ty umožňovaly plnit aktivním sportovcům základní vojenskou službu a současně vykonávat sport a reprezentovat naši zemi. (Ministerstvo obrany ČR, 2021).

1.2.1 Klasifikace pojmů občanské společnosti

Současné pohledy užívání pojmu občanské společnosti jsou normativní a kritické, které si vzájemně konkurují s přístupem empiricko-analytickým (Strnadová, 2008, s. 104). Ten jako takový navazuje na pozitivistické a scientistické vidění společnosti a politického systému. Pro výzkum občanských společností to znamená, že občanská společnost jako taková již existuje a je nepostradatelnou součástí demokracie. Tedy zabírá ve společnosti určitý prostor a plní významné funkce. Samozřejmostí je, že veškeré fungování empiricko-analytického přístupu lze zkoumat (Strnadová, 2008, s. 107-110).

Oproti tomu normativní a kritické přístupy berou občanskou společnost jako ideál, vůči kterému je třeba poměřovat realitu současného života. Tento přístup se stále zabývá klasickým přístupem ke společnosti, tedy k dělení na třídy. Nahlíží tak na občanskou společnost pouze jako na zrcadlo odrážející aktuální stav obyvatelstva (Strnadová, 2008, s. 104-117).

Závěrem této kapitoly je třeba odkázat na osobnosti zabývající se vymezením občanské společnosti. Historie se opírá už o poznání Karla Marxe. Strnadová (2008) uvádí mezi další teoretiky tohoto oboru Maryho Kaldora, Karla Müllera, Michaela Edwardse a Jeffreyho C. Alexandra. Jednotlivé přístupy odrážejí kontrast republikánského a liberalistického pojetí občanské společnosti jako takové (Strnadová, 2008, s. 122).

1.2.2 Organizace občanské společnosti

Z hlediska teorie není jednoduché definovat organizace občanské společnosti. Ještě složitějším se ještě může zdát vymezení organizací občanské společnosti zasahující do veřejné správy, resp. do komunální politiky. Václav Havel či Petr Pithart zastávali názor, že samospráva jako celek spadá do občanské společnosti (Mizera, 2016). Oproti tomu jiní autoři, např. F. Šamalík, samosprávu z občanské společnosti vylučují (Javůrková, 2015).

Z dostupné kategorizace OS jsem vybral následující kategorie, které se mohou angažovat v komunální politice (Filuš, 2012).

- Zájmové asociace a profesní sdružení
- Jednoúčelové organizace
- Skupiny prosazující určitý veřejný záměr
- Ideologické skupiny

1.2.3 Vznik občanské společnosti na území ČR

Proces vzniku občanské společnosti na území ČR sahá do čtyřicátých let 19. století. V tomto období začala být čeština chápána jako symbol českého národního uvědomění. Již dříve se na tuto skutečnost snažili upozornit významní čeští autoři (Dobrovský, Jungmann, Palacký aj.). Vznikaly tehdy zárodky literární kritiky společnosti (Müller, 2002, s. 102).

Vrcholem tohoto období, nazývaného Národní obrození, byl rok 1848. Přinesl první český politický program, první nezávislé české noviny, první svobodná veřejná shromáždění, první moderní ústavu, volby a první ideologicko-politické směry (politický spolek „Slovanská lípa“). Nejvýznamnějším komunikačním kanálem byl tisk, který sloužil jako nástroj integrace české literární a politické veřejnosti. Pokračování v prosazování zájmů české společnosti vyústilo v založení jedné z nejznámějších organizací občanské společnosti, tělocvičného svazu Sokol (Müller, 2002, s. 129).

1.3 Komunální volby

Komunální volby v ČR se konaly v roce 1994, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014 a 2018. Funkční období jednotlivých zastupitelstev je tedy 4 roky. Volby se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním. Podle čl. 21 Listiny základních práv a svobod mají totiž občané právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců (Bagarová, 2002).

- Aktivní volební právo má každý občan České republiky, který minimálně druhý den voleb dosáhl věku 18 let a zároveň je přihlášen k trvalému pobytu v místě voleb.
- Pasivní právo, tedy právo být volen, je v komunálních volbách vymezeno stejnými podmínkami jako aktivní volební právo. Můžeme proto vidět na kandidátních listinách stran a uskupení aktivní mladé lidi od věku 18 let, kteří jsou ochotni podílet se na lokální politice (Balík, 2009, s. 83).

1.3.1 Politický systém

Komunální volby v ČR vymezuje zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstva obcí a měst. V ČR se používají dva volební principy, většinový a proporcionální. Většinový systém se týká jednomandátových volebních obvodů (ten se využívá při prezidentských či senátních volbách), proporcionální obvodů vícemandátových (Bagarová, 2002). Obec tvoří jeden volební obvod, zastupitelstvo obce může nejpozději 85 dnů přede dnem konání voleb vytvořit více volebních obvodů, a to v obcích s počtem obyvatel do 10 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 5 členů zastupitelstva obce, v obcích s počtem obyvatel od 10 001 do 50 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 7 členů zastupitelstva obce, a v obcích s počtem obyvatel nad 50 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 9 členů zastupitelstva obce. Pro odevzdání hlasovacích lístků a pro sčítání hlasů se vytvářejí v každé obci stálé volební okrsky, a to tak, aby zahrnovaly přibližně 1000 voličů (Balík, 2009, s. 85).

1.4 Komunální politika v ČR

1.4.1 Zastupitelstva obcí a měst

Rozhodujícím orgánem, který má pravomoc rozhodovat v rámci samostatné působnosti, je zastupitelstvo obce. Jedná se o volený orgán, jehož členové jsou voleni z řad občanů obce. Volebním právem disponují všichni občané s trvalým pobytem v obci, způsobilí k právním úkonům, kteří jsou starší osmnácti let. Stejně podmínky jsou nastavené také pro kandidaturu.

V rámci územní samosprávy obcí je v ČR díky tzv. smíšenému modelu samosprávná obec obdařena jak samosprávnou působností, v rámci které o svých záležitostech rozhoduje samostatně, tak je na ni převeden určitý rozsah výkonu státní správy (dle velikosti obce), kterou je obec povinna vykonávat pro stát. Zákon o obcích 128/2000 Sb. definuje zejména samostatnou působnost. Mezi její klíčové oblasti patří schvalování rozvoje obce, schvalování obecního rozpočtu, vydávání obecně závazných vyhlášek nebo třeba volba vrcholných exekutivních orgánů z řad zastupitelstva obce (starosta obce a obecní rada).

1.4.2 Historie komunální politiky na území Čech

První požadavek na vznik obecní samosprávy vzešel při Shromáždění občanů ve Svatováclavských lázních v Praze 11. března 1848. Císaři byla přímo podána žádost, aby o obecních záležitostech rozhodovali volení zástupci v místě obce. Hlavním důvodem bylo ovšem svobodné nakládání s obecním majetkem. Císař k tomu svolil rozhodnutím z 8. dubna 1848. Tím byla dána první možnost zřizovat určitou formu obecní samosprávy. První právní úprava zřízení obecní samosprávy byla vydána 20. března 1849 v říšském obecním zákoně pod názvem Stadionův obecní řád. Tento řád rovnou vymezil tři druhy obce: místní okresní a krajskou. Toto rozdělení bylo přeneseno z podkladů josefských katastrů. Celé nařízení mělo platnost pouhé dva roky, 31. prosince 1851 došlo vydání tzv. silvestrovských patentů k obnovení absolutistického režimu, ve kterém došlo ke zrušení ústavy. Nové nařízení ponechalo pouze obecní výbory, okresní a krajské byly zrušeny (Čmejrek, Bubeníček & Čopík, 2010, s. 19-21).

V období od 60. let 19. století až do vzniku první republiky působila obecní samospráva pouze sporadicky. Největší slovo na úrovni obcí měli zámožní obyvatelé, vyšší vrstva, která měla možnost financovat. Vládnoucí konstituční monarchie centralizovala veškerou vládu do Vídně. Na okresních úrovních ovšem fungovaly C. a K. četnické stanice, začaly vznikat místní hasičské dobrovolné sbory a koncem 19. století první sportovní oddíly (Balík, 2009, s. 41-45).

Prvními změnami po vzniku československého státu byly vznik statutárních (pověřených) měst a obnovení obecních samospráv. Nově měla každá obec ve své působnosti obecní policii, obecní školy, správu chudobinců a správu pozemních cest. (Balík, 2009, s. 46). Největším problémem období kolem roku 1919 byl nedostatek financí právě pro obce. Obcím tedy nezbývalo než dále zvyšovat přírážky k daním. Postupně se svět, a tedy i české obce a města, dostávaly do období velké hospodářské krize. Neschopnost obcí splácet dluhy bankám vedla k dalším zvyšováním daní a vzniku zemského pomocného fondu. Starostové obcí se dostávali do takových situací, kdy ručili veškerým svým majetkem za škody vzniklé hospodařením obce.

Novela zákona v roce 1931 ustanovila nově obecní zastupitelstva (náhradou za obecní výbory), obecní radu, starostu (a jeho zástupce) a dozorčí komise. Zastupitelstvo tvořilo 9-60 členů dle velikosti obce, obecní radu maximálně 1/3 členů zastupitelstva.

Zastupitelstvo na své ustavující schůzi volilo starostu ze svých řad. Následně mělo povinnost scházet se minimálně jednou za dva měsíce. (Čmejrek a kol., 2010, s. 28).

Posledním významným milníkem této doby byl zákon č.75/1919 Sb., kterým se upravil volební řád v obcích republiky Československé (Balík, 2009, s. 50-52). Aktivní volební právo nově získali všichni občané ČSR bez rozdílu pohlaví, kteří překročili věk 21 let, a v době voleb bydleli v obci alespoň 3 měsíce. Pasivním volebním právem disponoval občan starší 26 let, s bydlištěm v obci přesahujícím alespoň 1 rok. Volební systém se používal poměrný pro obce nad 700 obyvatel a většinový pro obce menší. Kandidátní listiny mohly tvořit pouze politické strany, s podporou podpisů svých voličů. Počet podpisů byl upraven dle velikosti obce.

Období druhé světové války znamenalo likvidaci obecní samosprávy na území Čech. Byla zřízena funkce obecních tajemníků a došlo k odstranění zástupců levicových politických stran. Obecní správu zajišťovali tzv. obecní přidělcenci. Každý byl zaměřený na jiný obor. Poslušnost a soulad s názory NSDAP zajišťoval obecní zmocněnec NSDAP, který měl v obci největší pravomoc. Postupně byli všichni obecní přidělcenci odvoláváni a nahrazeni vládními komisaři (Čmejrek a kol., 2010, s. 32).

Revoluční činností v roce 1945 začaly vznikat první místní národní výbory, tzv. hierarchickým způsobem (dle úrovně). Tento systém vydržel celou druhou polovinu 20. století, pod nadvládou KSČ. Národní výbory byly zákonem charakterizovány jako základní orgány pracujících. Hlavními postavami obce byl tajemník MNV a předseda MNV. Funkční období MNV bylo 4 roky, od roku 1971 5 let. Nevýhodou zástupců MNV bylo, že z politických důvodů mohli být kdykoliv odvoláni (Balík, 2009, s. 5860).

1.4.3 Počátky komunální politiky z hlediska občanské společnosti na současném území SO ORP Plzeň

Komunální volby v roce 1990, první svobodné volby do obecních zastupitelstev, po období vlády KSČ, byly poznamenány většinovou kandidaturou členů a sympatizantů Občanského fóra. Téměř na celém území, které v současné době tvoří SO ORP Plzeň, vznikala jednotlivá uskupení právě pod hlavičkou tohoto národního hnutí. Občanské fórum posloužilo pouze jako základ pro tyto volby (Český statistický úřad, 1990).

Některé samosprávné jednotky vznikaly až během období mezi prvními volbami. Viz příklad plzeňského obvodu Plzeň 8 Černice, který vznikl 1. dubna 1992 odtržením od samosprávného obvodu Plzeň 2 Slovany. Odtržení proběhlo pod vedením p. Frýse, kterého poté jmenovala Rada Města Plzně starostou nově vzniklého obvodu. Po nástupu do své funkce si starosta vybral své členy zastupitelstva z řad občanských významných uskupení (Obecní Škola, SDH, Sokol, Sdružení žen apod.) (ÚMO Plzeň 8-Černice, 2020, s. 674).

1.4.4 Volební chování voličů ČR v komunálních volbách

Volič disponuje v případě voleb do obecního zastupitelstva toliko hlasy, kolik je voleno zastupitelů dané obce. Systém voleb je postaven na otevřených kandidátních listinách, díky čemuž volič nemusí svou volbu soustředit na jednu kandidátní listinu, ale může vybírat kandidáty z různých listin. Voliči má tak možnost využít tři technik hlasování: První umožňuje voliči zakřížkovat stranu jako celek a přidělit jí tak počet hlasů, který se rovná počtu kandidátů, ovšem do maximálního počtu rozdělovaných mandátů v daném volebním obvodě, druhá technika voliči umožňuje prostřednictvím preferenčních hlasů zakřížkovat jednotlivé kandidáty různých kandidátních listin, a to též do výše počtu rozdělovaných mandátů ve volebním obvodě, v třetím případě volič kombinuje předchozí dvě techniky.

Z pohledu voliče je nejproblematictější místem komunálního volebního systému fakt, že samotné mandáty jsou kandidátům stran přidělovány primárně nikoliv na základě množství preferenčních hlasů, ale jejich pořadí na kandidátní listině. K posunům konkrétních kandidátů z nevolitelných míst na volitelná místa dojde jen za předpokladu, že kandidát získal alespoň o 10 % více preferenčních hlasů, než je průměrný počet hlasů na jednoho kandidáta na kandidátní listině a zároveň na listině není ve větší míře preferovaných kandidátů více, než je počet mandátů získaných politickým subjektem (Balík, 2015, s. 54).

1.4.5 Volební strana

Mezi volební strany, které se mohou ucházet o voličské hlasy, patří podle Zákona č. 424/1991 Sb., Zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, státem registrované politické strany a nezávislí kandidáti, kteří kandidují samostatně (což je velmi řídký jev) nebo ve sdružení nezávislých kandidátů. Obě formy kandidatury nezávislých kandidátů musí být legitimizovány peticí s podpisy obyvatel obce. V případě nezávislých kandidátů to je v nejmenších obcích pět procent s tím, že s růstem velikosti klesá procento podpisů, které musí kandidát předložit).

1.4.6 Lokální politické strany

Lokální politickou stranu jsem si ve své práci definoval jako stranu, která nepůsobí v celostátní politické uskupení (např. ODS, hnutí ANO či v dřívějších dobách OF aj.). Kapitola 1.5.2 této práce ukazuje, jak se změnil podíl obyvatel, potřebných pro podporu kandidatury nezávislého kandidáta. V reakci na to vznikaly politické subjekty, které sdružovaly nezávislé kandidáty. V názvu se tedy často objevuje slovo „nezávislost“ či místní nebo regionální vymezení (Balík, 2009, s. 91).

1.4.7 Nezávislí kandidáti a jejich sdružení

Nezávislí kandidáti a jejich sdružení jsou nejčastěji jedinými aktéry v komunální politice menších obcí. Představují tedy hlavní, někdy i jediný způsob formování politických subjektů (Čmejrek a kol., 2010, s. 74).

U sdružení nezávislých kandidátů se nepředpokládá organizační stabilita. Sdružení se dá dohromady až těsně před vyhlášením voleb v dané obci (okrsku). Od roku 1994 se jedná o 90 kalendářních dnů.

V praxi se ovšem můžeme setkat s tím, že nezávislá sdružení vzešla již z organizací, které mají primární účel jiný než politické angažmá. Například nám tedy mohou vznikat sdružení obsahující název Sokol, SDH, Svaz zahrádkářů aj (Čmejrek a kol., 2010, s. 75-76).

1.4.8 Význam politických stran na regionální úrovni

Úlohou politických subjektů v obci je zprostředkování a provázanost občanů a volební moci. Hlavním předpokladem této úlohy je politická participace občanů v obci. Politicky aktivnější občané mají tedy možnost ve volbách prosazovat své názory a spojovat se s lidmi na základně stejných názorů, vizí a cílů. (Čmejrek a kol., 2010, s. 75).

1.4.9 Marketing volební kampaně stran na lokální úrovni

Podstatnou součástí účasti OOS v nadcházejících volbách je správné nastavení volební strategie. Již před sestavením kandidátní listiny, je třeba analyzovat aktuální situaci ve volebním obvodu a dle toho nastavit správnou volební kampaň.

Následně je vybrána hlavní postava, lídr kandidátní listiny, který bude celou stranu reprezentovat. Tento lídr by měl být veřejně známější osobou mezi místními obyvateli. Poté následuje samotné sestavení kandidátní listiny.

Vhodné je také určit rozpočet na volební kampaň, která je nedílnou součástí volebního procesu. Minimální forma, se kterou se můžeme na lokální úrovni setkat, jsou volební letáčky, které potenciální voliče seznamují s volebním programem strany a s jejich kandidáty. Dále se můžeme setkat např. s jednodenní akcí, která voličům přiblíží samotné kandidáty v reálném měřítku, či uspořádáním kulturně-společenské akce, jako je např. Sraz důchodců či Dětský den (Pavlová & Matušková, 2012, s. 152-164).

1.5 Politicko-geografické aspekty

1.5.1 Politická participace občanů

Pojem participace, neboli zapojení občanů do politického procesu obecní demokracie se potýká s klesající volební účastí a malým zájmem občanů o převzetí odpovědnosti v rámci politického procesu. Společnost se stále více snaží najít nové možnosti zapojení občanů do politického procesu, aby posilovala vztah jednotlivce ke své komunitě. Ve chvíli politické participace se z pouhého obyvatele stane skutečný občan (Čmejrek a kol., 2010, s. 77).

1.5.2 Počet podpisů

V případě, že se nezávislí kandidáti rozhodnou kandidovat do komunálních voleb jako jednotlivci, případně jako sdružení nezávislých kandidátů, musí dle § 21 odst. 4 zákona č. 491/2001 Sb., přiložit petici podepsanou voliči, kteří podporují jejich kandidaturu. V praxi to znamená, že podepsaní nemusí při volbách odevzdat hlas právě tomuto sdružení, což by ohrožovalo samotnou podstatu anonymní volby. Osoby na petici musí splňovat základní povinnost pro aktivní volební právo občana České republiky. Osobám tedy musí být min. druhý den voleb 18 let a musí být občanem České republiky. Také musí být svéprávní.

Stanovený počet podpisů je součástí přílohy k zákonu. Sdružení nezávislých kandidátů musí na své petici zajistit minimálně 7 % podpisů z celkového počtu obyvatel obce (městské části, či obvodu). Samostatný nezávislý kandidát má minimální počet podpisů odstupňovaný dle velikosti obce. Minimum zákon stanovuje na 5 % pro obce do 500 obyvatel (Mihálik, 2014).

Tabulka 1: Počty podpisů umožňující kandidaturu NK a SNK

1990-1994		Od roku 1994		
Počet obyvatel v obvodě	Podpisy pro SNK i NK	Počet obyvatel v obvodě	Podpisy pro NK	Podpisy pro SNK
Do 1000	20	Do 500	5 %	7 %
1001-3000	30	501-3000	4 %	7 %
3001-20000	100	3001-10000	3 %	7 %
20001-50000	200	10001-50000	2 %	7 %
Nad 50 000	400	50001-150000	1 %	7 %
		Nad 150000	0,5 %	7 %

Zdroj: Balík (2009), zpracováno autorem

Ve městech nad 14 300 obyvatel bylo tedy od roku 1994 snazší registrovat politickou stranu (uskupení) nežli vytvořit SNK. Jelikož minimální hranice podpisů pro založení strany je 1000. U menších obcí, především těch do 1000 obyvatel (většina obcí v SO ORP Plzeň), počet také vzrostl (Čmejrek, Bubeníček & Čopík, 2010, s. 72-73).

Samotný sběr podpisů může pro sdružení nezávislých kandidátů či pro samostatné kandidáty představovat problém. Určitě v naší republice najdeme nespočet obcí, kde mají obyvatelé pouze zapsané trvalé bydliště, ale ve skutečnosti v tomto místě vůbec nežijí. V takovém případě se petice k takovým lidem nemusí vůbec dostat.

Důležitá je také volba místa sběru samotných podpisů. Ideální je sběr na místech s vyšší frekvencí obyvatel, jako je např. místní obchod, lékař či kulturně-společenská akce. Samozřejmostí v tomto případě je včasné nahlášení tohoto záměru a samozřejmě souhlas zodpovědné osoby objektu (Balík, 2009, s. 90).

1.5.3 Počet členů zastupitelstva

Počet členů zastupitelstva nepřímo souvisí s volebními obvody. V českém komunálním prostředí je většina zastupitelstev brána jako jeden obvod. Velikost zastupitelstva určuje zákon č. 131/2000 Sb.

1.5.4 Volební obvody

Velikost volebního obvodu může hrát zásadní roli v konečném výsledku voleb. Ta se neurčuje územní rozlohou ani počtem obyvatel, ale počtem mandátů přidělovaných v jednotlivých obvodech. Volební obvody můžeme kategorizovat na 3 úrovně dle počtu mandátů v obecním zastupitelstvu. A to na nízkou (2-4 mandáty), střední (5 - 9 mandátů) a vysokou (10 a více mandátů). Balík (2009, s. 92) připojuje také poznámku, že čím větší obvod, tím propíranější výsledky jsou.

S volebním obvodem souvisí i využívání volební geometrie, tzv. gerrymanderingu. Jedná se o manipulaci s hranicemi volebního obvodu, při které se může nepřímo ovlivnit konečný výsledek voleb. Předpokladem pro využití gerrymanderingu je znalost geografického rozprostření volební podpory. V malých volebních obvodech je snazší uměle vytvořit většinu, tedy skupinu lidí, která dokáže svého kandidáta (favorita) dostat ve volbách až na vrchol. (Čmejrek, Bubeníček & Čopík, 2010, s. 95-97).

1.5.5 Gemeinschaft a Gesellschaft

Balík (2009) se těmito rozdílnými pohledy na vlastní chápání územních společenství obyvatel zabývá a vysvětluje je jako tradiční společenství obce **Gemeinschaft** a racionalisticky chápanou společnost **Gesellschaft**.

Jde především o politická stanoviska v případě sporného bodu. Může se tedy jednat např. o školu či o domov důchodců. Výběr této politické strategie je velmi důležitý pro další působení uskupení v komunální politice.

Pro příklad uvádím spor o činnosti základní školy v obci Ladná v okrese Břeclav. Břeclavští radní se rozhodli školu uzavřít a zavést do obce přímý autobusový spoj, který by dopravoval děti do školy v Břeclavi. Autobusový spoj by přinesl nové možnosti a příležitosti pro obyvatele obce, nicméně ti se postavili za svoji školu a radní svůj postup přehodnotili a školu ponechali v provozu (Balík, 2009, s. 219)

1.5.6 Sestavení kandidátní listiny

Sestavení kandidátní listiny ve venkovských obcích probíhá vesměs stejným způsobem. Užší vedení strany vytipuje vhodné kandidáty, převážně bez politické příslušnosti. Důležitá při této selekci je schopnost kandidáta zaujmout voliče v lokálním prostředí.

Mezi další faktory pro výběr kandidáta se počítá úspěšnost kandidáta v předchozích volbách či jeho současné bydliště. Pro stranu je velice vhodné, pokud jsou její kandidáti rovnoměrně rozmístěni po celé ploše volebního obvodu (Čmejrek, Bubeníček & Čopík, 2010, s. 60).

Určitou výhodu přináší kompletně zaplněná kandidátní listina. V praxi to znamená, že počet zastupitelů v daném obvodu se rovná počtu kandidátů na kandidátní listině. Tato skutečnost bývá často dosažena doplňováním kandidátních listin o čerstvě plnoleté občany či o důchodce, kteří nemají větší zájem o politické působení. Výjimečně se na těchto doplňujících pozicích objevují i veřejně známé osobnosti, které také nemají zájem o místní politickou participaci či působí ve vyšších politických kruzích.

1.5.7 Sousedský efekt

Sousedský efekt je jedním z hlavních geografických aspektů ve výsledku hlasování. Jde tedy o to, aby kandidát byl v místě svého bydliště v oblibě. Při volbách by tedy měla nastat situace, že si kandidát získá voliče na svoji stranu a ti dále budou podněcovat své sousedy (známé z obce) k totožné volbě. V tomto případě dochází k efektu politické nákazy (Kostelecký, 1993, s. 171).

1.5.8 Konflikty a sporné body

Základním předpokladem pro odlišné politické názory na lokální úrovni je vznik nějakého konfliktu či rozdílné názory v tzv. „sporném bodě“. Balík (2009) uvádí, že čím menší prostor (menší obec), tím je větší předpoklad pro vznik konfliktu.

Chováním občanů se vykrystalizují osoby, které mají zájem se angažovat v tomto konfliktu a prosazovat svůj názor na jeho vyřešení. Samotné volby pak dávají občanům možnost nepřímo vyjádřit svůj názor. Často tedy výsledky voleb v menších obcích dokáže rozhodnout jeden, ovšem zásadní sporný bod. K příkladům z praxe bych mohl uvést například obnovu těžby v lomech či v dřívějších dobách výstavbu přehrady (Balík, 2009, s. 179-186).

1.5.9 Účast veřejnosti na územním plánování

Zájem veřejnosti o účast na územním plánování vzbuzuje zejména snaha o zamezení zásahu do životního prostředí. Organizace s tímto zájmem, mající právní formu spolku, si mohou zvolit svého zmocněnce pro komunikaci s veřejnou správou. Tuto možnost upravuje zákon č. 183/2006 o územním plánování a stavebním řádu (neboli stavební zákon). Novela zákona umožňuje podávat žádosti o přezkoumání vydaného územního rozhodnutí.

Takový spolek musí předně tvrdit, že byl vydaným územním plánem nebo jeho částí dotčen na svých právech. Přitom musí přesně vymezit zásah, jehož se subjekt vydávající územní plán měl dopustit. Nepostačuje, aby spolek pouze obecně tvrdil, že územní plán je nezákonný, případně tvrdil totéž o procesu jeho přijímání. Pro zjištění, zda spolek mohl být dotčen ve své právní sféře, je významným kritériem existence místního vztahu spolku k lokalitě regulované územním plánem (Janderová, 2016).

1.6 Starostové v obcích periférie

Post starosty obce je na úrovni obecní politiky jedinou uvolněnou funkcí, to znamená, že osoba vykonávající funkci starosty skončí ve svém zaměstnání a na plný úvazek se věnuje vedení obce. Je třeba podotknout, že se starostou automaticky nestává vítěz voleb, tedy kandidát s největším počtem získaných preferenčních či poměrných hlasů. Starosta je volen na prvním zasedání nového zastupitelstva z řad zvolených zastupitelů. Většinou se stává post starosty předmětem politického boje a povolebního vyjednávání o případných koalicích. Trendem v Česku je neustálý nárůst počtu starostů vzešlých z nezávislých politických uskupení.

Obce periférie na území SO ORP Plzeň definuji jako obce s počtem obyvatel 1-500. Z analýzy z roku 2014 vyplývá, že starosty v takových obcích se stávají kandidáti na 1. místě kandidátní listiny, a to až v 87,7 % případech. V 11,1 % případech se stávají starostou kandidáti v pořadí 2-5 na kandidátní listině. Ze stejného výzkumu je patrné, že průměrný věk starostů v obcích periférie se pohybuje mezi 30 a 59 lety. Jde tedy o fenomén, kdy voliči nevyjadřují největší podporu mladým kandidátům. Na druhou stranu tito kandidáti záměrně bývají umisťováni pouze jako doplňující kandidáti na kandidátní listinu (Balík, 2015, s. 136)

Starostové v periférii SO ORP Plzeň po komunálních volbách v roce 2018

Pro potřeby výzkumu SO ORP Plzeň je nutné používat rozmezí počtu obyvatel od 0 do 5000 obyvatel, aby byly zahrnuty veškeré obce mimo území obce (města) Plzeň.

Do vymezené kategorie obcí jich spadá 14.

- Poměr starostů dle pohlaví (muž : žena) 10 : 4
- Poměr starostů dle vzdělanosti (s VŠ titulem : bez VŠ titulu) 8 : 6
- Poměr starostů dle politické příslušnosti (celostátní strany : OOS) 3 : 11
- Průměrný věk starostů 51,7 let
- Procento starostů z 1. místa kandidátních listin 92,9 %

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem

Z uvedeného vyplývá, že výzkum Balíka (2015) skutečně odpovídá zjištěné situaci v praxi pro území SO ORP Plzeň.

2 Praktická část

2.1 Metodologie praktické části

V této práci využiji metodu případové studie. Hlavním předmětem toho výzkumu jsou faktory ovlivňující vstup OOS do komunální politiky. Touto studií budu směřovat k cíli vysvětlení případu pomocí existující teorie (Kořan, 2019, s. 102). Předmětem výzkumu je vždy stanovený obecný fenomén, který je zkoumán v souvislosti s konkrétním případem.

Další metodu, kterou využiji ve své práci je korelační analýza. Nástroj analýzy slouží k potvrzení či vyvrácení souvislostí zkoumaného fenoménu předpokládaného na základě předchozího teoretického poznání, případně předchozího souhrnu případových studií. V mé práci se budu v rámci této analýzy zabývat jak základními otázkami, tak i těmi pokročilejšími. Cílem této analýzy je tedy testování výše zjištěných teorií na praktickém modelu komunálních voleb na území SO ORP Plzeň.

Korelace je lineární závislost mezi dvěma proměnnými. Míru korelace vyjádřím pomocí Pearsonova korelačního koeficientu, který se pohybuje v intervalu $r = \{-1; 1\}$. Data pro korelační analýzu jsem sbíral z volebního portálu volby.cz.

- Hodnota 0 znamená, že mezi veličinami lineární závislost není.
- Kladné hodnoty vyjadřují přímou úměru (vztah čím více, tím více)
- Záporné hodnoty vyjadřují nepřímou úměru (vztah čím více, tím méně)

Pearsonův korelační koeficient se dá vyjádřit jako podíl kovariance veličin a součinu jejich směrodatných odchylek. Pro potřeby mé bakalářské práce budu Pearsonův korelační koeficient počítat pomocí funkce PEARSON v programu MS EXCEL (WikiSkripta, 2014).

$$r = \frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2} \sqrt{\sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{Y})^2}}$$

Kde $\bar{X} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i$ je aritmetický průměr prvních měření a $\bar{Y}$ je aritmetický průměr druhých měření (WikiSkripta, 2014).

K interpretaci korelační analýzy využiji klasifikaci síly korelace (Math and stats, 2021):

0,00 – 0,19 velmi slabá

0,20 – 0,39 slabá

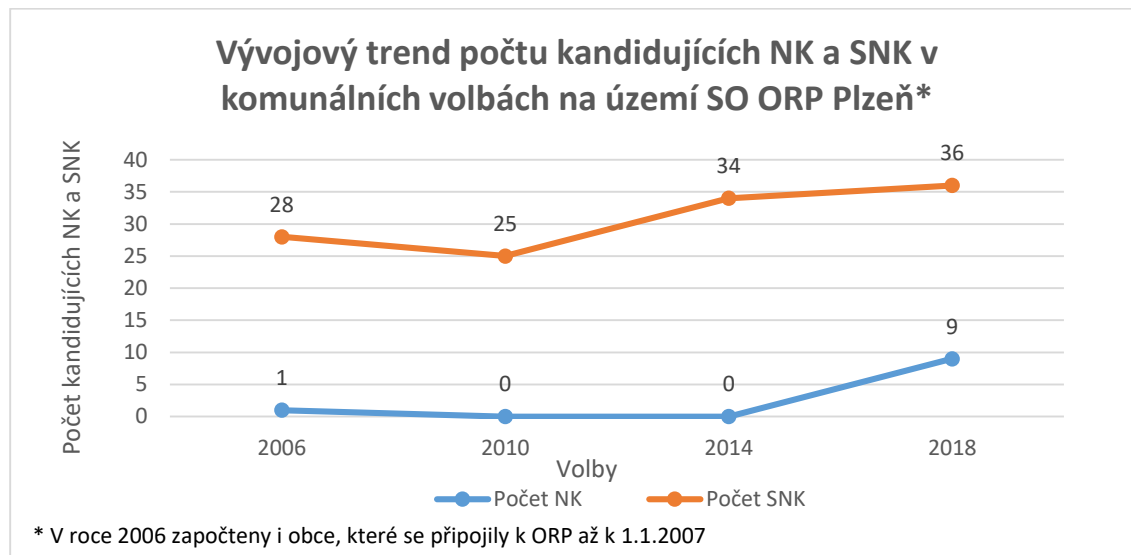
0,40 – 0,59 střední

0,60 – 0,79 silná

0,80 – 1,00 velmi silná.

2.2 Vývoj počtu organizací občanské společnosti působících na území SO ORP Plzeň v komunální politice

Graf 1: Vývojový trend počtu kandidujících NK a SNK v komunálních volbách na území SO ORP Plzeň*

Zdroj: Český statistický úřad (2006,2010,2014,2018), zpracováno autorem

Dle grafu č. 1 krátce zhodnotím dosavadní trend vývoje počtu kandidujících NK a SNK v komunálních volbách na území SO ORP Plzeň. Z grafu je patrné, že od vzniku SO ORP působila občanská komunita v komunální politice spíše v podobě sdružení nezávislých kandidátů. V posledních dvou komunálních volbách počet mírně stoupá. Jedná se především o nárůst politické participace občanů. V obci Nezabavětice pro komunální volby v roce 2018 nenašli političtí zástupci shodu, a proto nepostavili jednotnou kandidátní listinu, ale každý kandidát figuroval sám za sebe jako nezávislý kandidát.

2.3 Strukturální analýza faktorů ovlivňujících vstup OOS do komunální politiky na území SO ORP Plzeň

V následující kapitole bych rád shrnul analýzu politických faktorů s možným vlivem na účasti OOS v komunální politice na konkrétních případech na území SO ORP Plzeň.

Tabulka 2: Základní volební údaje v komunálních volbách na území SO ORP Plzeň v období 2006-2018

Komunální volby	2006	2010	2014	2018
Platné hlasy celkem	3 597 312	3 695 300	3 000 497	3 548 963
z toho získaných OOS	584 322	434 635	561 642	412 144
%	16,24	11,76	18,72	11,61
Počet kandidátů celkem	1603	2188	2888	2806
z toho OOS	576	600	1247	939
%	35,93	27,42	43,18	33,46
Počet mandátů celkem	363	367	367	367
z toho získaných OOS	134	132	148	176
%	36,91	35,97	40,33	47,96

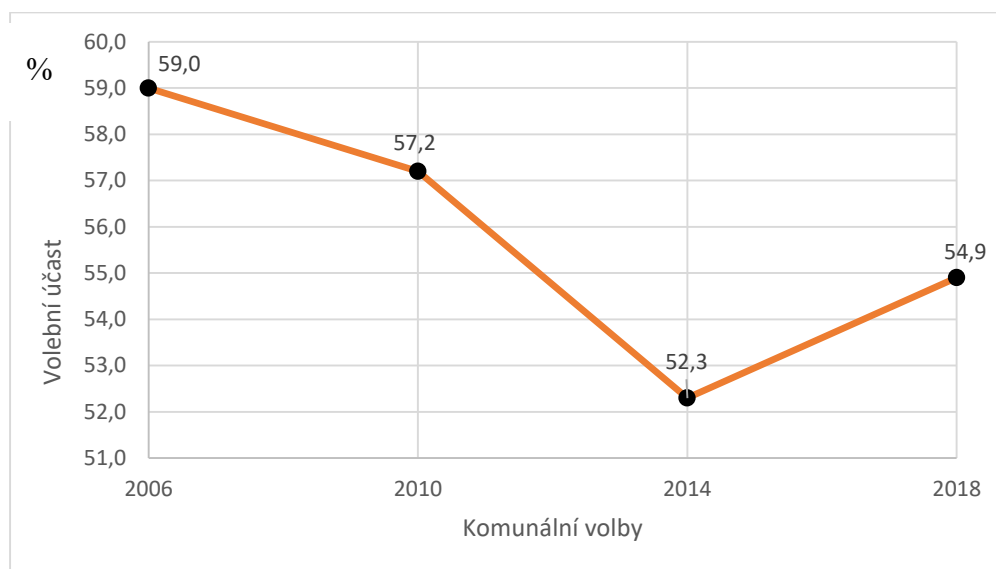
Zdroj: Český statistický úřad (2006,2010,2014,2018), zpracováno autorem

Jako možné ovlivňující faktory jsem zvolil veškeré faktory, zjistitelné analýzou dat především z volebního portálu volby.cz. Hodnoty ukazatelů se pohybují v absolutních či relativních číslech.

2.3.1 Politická participace občanů na území SO ORP Plzeň

V kapitole 1.5.1 poukazují na klesající trend volební účasti na úrovni komunální politiky. Graf č. 2 ukazuje vývojový trend volební účasti na území SO ORP Plzeň v období 2002-2018.

Graf 2: Vývojový trend volební účasti na území SO ORP Plzeň v období 2006-2018

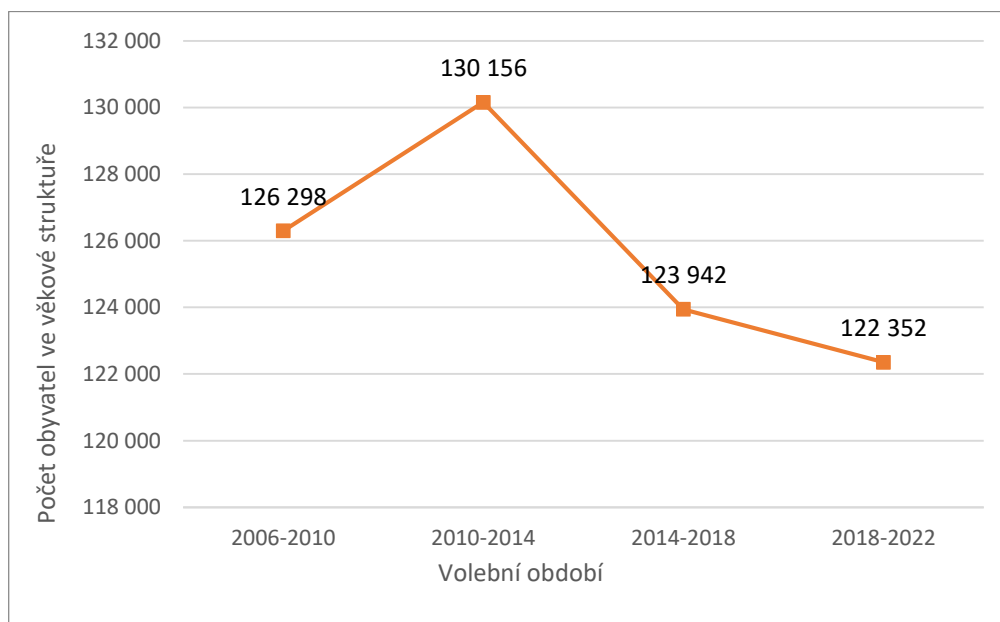

Zdroj: Český statistický úřad (2006,2010,2014,2018), zpracováno autorem

Graf č. 2 skutečně ukazuje klesající vývojový trend od voleb v roce 2006. Tento zlomový trend by se dal pospat jako úbytek lidí s nadšenou participací v době po pádu komunistického režimu, tj. pokles tzv. revoluční euforie. Následný nárůst účasti v posledních komunálních volbách v roce 2018 může být předmětem nových zkoumání.

Dalším faktorem, který dle mého názoru ovlivňuje politické zapojení místního obyvatelstva, je vlastní věková struktura. V době růstu volební účasti a tedy i vzrůstu politického angažování místního obyvatelstva (tedy 2014-2018) dospívá generace, která již není poznamenána tzv. dědictvím komunismu. Pasivní i aktivní volební právo tedy získávají občané, kteří se narodili po roce 1989, resp. 1993 (Svítková, 2019).

Graf 3: Počet obyvatel v produktivním věku ve volebních obdobích na území SO ORP Plzeň

Zdroj: Český statistický úřad (2006,2010,2014,2018), zpracováno autorem

Graf 3 ukazuje vývoj mezi jednotlivými počty obyvatel ve skupině produktivního věku. Ten vychází z dat ČSÚ. Jednotlivá data jsou uváděna vždy k 1.1, volebního roku. Do volebního období 2010-2014 přibyl výrazný počet potenciálních voličů, poté až do současného volebního období tento počet klesá. V kontrastu k tomu máme rostoucí počet dětí ve věku 0-14, tedy před vstupem do produktivního věku. Počet dětí na území SO ORP Plzeň stoupá téměř o 2 500 na jedno volební období. Lze tedy očekávat, že trend výše zmíněný v grafu 3 opět poroste. Předpokladem pro to je správná politika města Plzně především v oblasti vzdělání, zaměstnanosti a ostatních faktorů ovlivňujících kvalitu života na území SO ORP Plzeň.

Tabulka 3: Mechanický přírůstek obyvatel v rámci jednotlivých volebních období

Obce	volební období			
	2006-2010	2010-2014	2014-2018	2018-2022
Dýšina	123	103	29	27
Chrást	63	74	71	39
Chválenice	32	15	47	34
Kyšice	29	-8	43	65
Letkov	84	34	53	36
Lhůta	8	0	10	8
Losiná	32	37	132	76
Mokrouše	21	5	21	34
Nezbavětice	2	2	17	8
Nezvěstice	29	16	22	9
Plzeň	-1 372	6 666	-579	2 960
Starý Plzenec	138	45	177	110
Šťáhlavy	40	62	102	145
Štěn. Borek	62	56	55	28
Tymákov	18	27	95	94
Celkem	-691	7134	295	3673

Zdroj: Český statistický úřad (2006,2010,2014,2018), zpracováno autorem

Politickou participaci občanů může také ovlivňovat mechanický přírůstek obyvatel, tedy počet přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel. V příložené tabulce vidíme mechanický přírůstek v jednotlivých obcích spadajících do SO ORP Plzeň. Z tabulky lze vyčíst fenomén suburbanizace města Plzně, i když se střídají období úbytku a přírůstu stěhováním v Plzni. Což nás přivádí k dalšímu možnému faktoru ovlivňujícímu účast organizací občanské společnosti v komunálních volbách, a to vlivu velikosti populace. Toto může mít význam v menších obcích, kam přicházejí noví potenciálně aktivní obyvatelé, v případě větších měst toto tvrzení nemusí být pravidlem.

2.3.2 Analýza konfliktů a aplikace přístupu *Gemainschaft* a *Gesellschaft*

Potenciální konflikty na území SO ORP Plzeň jsou limitovány mnoha faktory. Základním limitem je samozřejmě velikost obce – jak rozlohou, tak počtem obyvatel. Konfliktní prostředí či předměty střetu zájmů na území obce mohou vznikat i vlivem jednotlivých spolků zde působících. Právě tyto spolky mohou být v obci jedinými aktéry v oblasti kultury či společenského dění.

Typickými spolky na území SO ORP Plzeň jsou sokolské a tělovýchovné jednoty, fotbalové oddíly, sbory dobrovolných hasičů a v okolí Plzně tradiční oddíly národní házené. Spolků zapojujících se do kulturně-spoolečenského dění v obci je samozřejmě více, ale na sledovaném území působí v řádu jednotek.

Fotbalové oddíly:

SK Starý Plzenec, Spartak Chrást, FK Dýšina, Losiná, Nezavětice, Sokol Černice, Sokol Lhota, Malesice, FC Křimice, Bolevec, SK Rapid Plzeň, SK PETŘÍN PLZEŇ, TJ Košutka Plzeň, SK SMÍCHOV PLZEŇ, SK SLOVAN Plzeň 1910, Vodní Stavby Plzeň, Prazdroj Plzeň, Union Plzeň, Plzeň-Letná, Plzeň-Litice, Plzeň-Hradiště, SENCO Doubravka, FC Viktoria Plzeň (Fotbalová asociace ČR, 2020).

Sokolské jednoty (spadající pod župu Plzeňskou):

T.J. Sokol Křimice, T. J. Sokol Plzeň-Nová Hospoda, T.J. Sokol Plzeň-Valcha, T.J. Sokol Plzeň-Skvrňany, T.J. Sokol Plzeň-Karlovy, T.J. Sokol Plzeň III., T.J. Sokol Starý Plzenec, T.J. Sokol Plzeň-Černice, T.J. Sokol Plzeň-Radobyčice, T.J. Sokol Plzeň-Koterov, T.J. Sokol Plzeň-Doudlevec, T.J. Sokol Plzeň-Petřín, T.J. Sokol Plzeň IV., T.J. Sokol Plzeň V., T.J. Sokol Plzeň I., T.J. Sokol Plzeň-Letná, T.J. Sokol Plzeň-Doubravka, T.J. Sokol Letkov, T.J. Sokol Šťáhlavy, T.J. Sokol Tymákov (Česká obec sokolská, 2021).

Oddíly národní házené:

TJ Božkov, Sokol Kyšice, TJ Plzeň-Litice, Sokol Nezvěstice, Sokol Tymákov, TJ Plzeň-Újezd (Svaz národní házené, 2021).

Dalšími faktory jsou např. nová zástavba, výstavba, modernizace či rozšiřování základní infrastruktury (pozemní komunikace, vodovod, ČOV aj.). V popředí zájmu jsou také veřejné a sociální služby jako školy, školky, domovy pro seniory, pečovatelské služby, odpadové hospodářství či obslužnost MHD.

V přehledu konfliktů na sledovaném území jsem vybíral novinové články z webu plzensky.denik.cz za posledních 10 let, tedy v období leden 2011 až leden 2021. Články byly filtrovány klíčovým slovem názvu jednotlivých obcí.

Dýšina

Obec Dýšina řešila od června 2012 problém s plírnou plynu. Bylo vyhlášeno referendum, viz tabulka č. 4 a 5, ve kterém měli obyvatelé zvolit, zda má obec všemi dostupnými prostředky omezit činnost této plírniny. Možným řešením bylo také omezení výstavby v okolí plírniny pomocí změny územního plánu. Dále se obec v únoru 2013 zabývala protipovodňovým opatřením v části obce Nová Huť (Plzeňský deník, 2013a) a v září 2014 rozšířením ČOV (Plzeňský deník, 2014a).

Tabulka 4: Výsledek referenda č. 1 konaného dne 1. 6. 2012 v obci Dýšina

Souhlasíte se změnou územního plánu v oblasti plírniny plynu (omezení výstavby obytných domů a bytů, maloobchodů a veřejného stravování?)				
Oprávněné osoby	Účast	Pro	Proti	Hranice platnosti referenda
1324	49,5 %	49	588	331 hlasů

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR (2020), zpracováno autorem

Tabulka 5: Výsledek referenda č. 2 konaného dne 1. 6. 2012 v obci Dýšina

Souhlasíte s tím, aby obec Dýšina využila všech zákonných prostředků, aby omezila nebo zabránila činnosti plírniny plynu?				
Oprávněné osoby	Účast	Pro	Proti	Hranice platnosti referenda
1324	49,5 %	625	20	331 hlasů

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR (2020), zpracováno autorem

Chrást

Obec Chrást ve sledovaném období rozšiřovala vodovodní infrastrukturu, konkrétně napojením vodovodu v části Dolní Chrást (Plzeňský deník, 2014c). V červnu 2015 byla dokončena revitalizace rybníka, který tvoří krajinný vzhled centra obce (Plzeňský deník, 2015a).

Chválenice

Zástupci obce Chválenice bojují za vybudování přeložky silnice I/20 na trase Plzeň-České Budějovice. Silnice prochází přímo středem obce a objem přepravní dopravy neodpovídá klidnému žití v oblasti plzeňské aglomerace. Důsledkem tohoto boje bylo vytvoření spolku pro Obchvat, který vstoupil i do boje na komunální úrovni (Plzeňský deník, 2016a). Tento spolek vznikl v létě 2015 a připravil tedy kandidátní listinu pro komunální volby 2018. Spolek nezískal velikou podporu obyvatel, pouhý 1 získaný mandát v obecním zastupitelstvu. Tolik vytouženého obchvatu se obyvatelé Chválenic dočkají nejdříve v roce 2027 jako prodloužené část obchvatu obce Losiná (ŘSD, 2020).

Kyšice

Kyšice v minulosti řešily problematiku výstavby výrobních a logistických hal. Logické umístění takových staveb v bezprostřední dostupnosti dálnice D5 nemělo pochopení u místních občanů, kteří v srpnu 2019 vytvořili petici obsahující přes 350 podpisů (Plzeňský deník, 2019a). Podobnou problematikou se zabývala například i městská část Plzeň-Litice.

Losiná

Třetí významné referendum na území SO ORP Plzeň proběhlo mezi obyvateli obce Losiná, viz tabulka 6. Ti v říjnu 2016 odmítli oba záměry společnosti P&P Březina servis s.r.o. o výstavbě betonárny na území obce. V současné chvíli se na území obce vykupují pozemky pro výstavbu obchvatu (ŘSD, 2020).

Tabulka 6: Výsledek referenda konaného ve dnech 7. – 8. 10. 2016 v obci Losiná

Souhlasíte s tím, aby obec Losiná zabránila spol. P&P Březina servis s.r.o. všemi dostupnými prostředky ve výstavbě betonárny?				
Oprávněné osoby	Účast	Pro	Proti	Hranice platnosti referenda
1039	54,2 %	343	206	260 hlasů

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR (2020), zpracováno autorem

Nezvěstice

Významnými počiny vedení obce byla přístavba ZŠ v říjnu 2018 (Plzeňský deník, 2018b), přístavba MŠ z ledna 2013 (Plzeňský deník, 2013b) a obnova sportovního areálu v září 2014. Nově mohou tedy areál využívat kromě fotbalistů i hasiči, národní házenkáři či nadšení in-line bruslaři (Plzeňský deník, 2014b).

Tymákov

Obec Tymákov se celkem pochopitelně zabývá především podporou národních házenkářů, kteří obsazují v kategoriích mužů i žen přední umístění v nejvyšší celostátní soutěži (Svaz národní házené, 2020). Pro zkvalitnění života v obci a občanské vybavenosti vybudovala obec v květnu 2015 z bývalých kasáren domov pro seniory (Plzeňský deník, 2015b).

Šťáhlavy

Obec Šťáhlavy bojuje od března 2017 s vysokou cenou vody, která je do obce dopravována z plzeňské vodárny na Homolce. Obec se rozhodla pro průzkumné vrty na okraji obce (Plzeňský deník, 2017c).

Starý Plzenec

Nejaktivnější obcí v tomto ohledu je jednoznačně Starý Plzenec. Vedení obce nechalo v říjnu 2014 napojit část obce Sedlec na vodovodní řad, v září 2015 rozšířila kapacitu MŠ a v červenci 2019 dokončila rekonstrukci ZŠ (Plzeňský deník, 2019c). Nepřehlédnutelnou aktivitou obce jsou i činnosti spojené s dominantou města, zříceninou hradu Radyně. Každoročně je v městském rozpočtu počítáno s náklady na provoz a drobné opravy. V únoru 2018 byla dokončena oprava objektů v podhradí a otevřena restaurace ve vlastnictví města (Plzeňský deník, 2018a).

Tabulka 7: Výsledky referenda konaného ve dnech 7. - 8. 10. 2016 v městě Starý Plzenec

Souhlasíte s tím, aby zastupitelé města Starého Plzence podnikli veškeré kroky k zabránění výstavby obchodního zařízení?				
Oprávněné osoby	Účast	Pro	Proti	Hranice platnosti referenda
4066	52,6 %	1184	929	1017 hlasů

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR (2020), zpracováno autorem

V roce 2016 byli obyvatelé proti výstavbě supermarketu v blízkosti náměstí (Plzeňský deník, 2016b). Vše vyústilo v referendum, které se konalo shodně s krajskými volbami v říjnu 2016, viz tabulka 7. Pozemky nepřidělené pro výstavbu supermarketu byly následně v květnu 2017 součástí návrhu změny územního plánu města. Cílem bylo v souvislosti se zdvoukolejněním tratě č. 190 Plzeň-České Budějovice odklonit dopravu podél kolejí z centra města (Plzeňský deník, 2017b).

Město Plzeň

Na území města Plzně bychom takových situací našli nespočet. Je proto nutné vyfiltrovat ty, ve kterých hrály nějakou roli OOS. Jde tedy především o situace v okrajových částech města Plzně. Centrální obvody jsou řízeny politickými uskupeními působícími i na celostátní úrovni.

Výrobní haly Litice:

Bojem za výstavbu hal se zabýval spolek PRO Litice, který má v zastupitelstvu obce (resp. městské části) nadpoloviční většinu mandátů. Se záměrem přišel investor v roce 2017, následně proběhlo sepsání petice, diskuze se zástupci města i protestní akce na plzeňském náměstí. Místní boj proti halám není dostačující proti vlivu zastupitelstva města Plzně, a tak má prozatím výstavba hal zelenou (Plzeňský deník, 2017a).

Sjezd ze západního obchvatu v obci Radčice:

Tradiční spolek PRO ROZVOJ RADČIC bojoval proti vybudování sjezdu ze západního obchvatu před městskou částí Radčice. Největší obava byla z nepřiměřeného hluku a z nákladních vozidel projíždějících do okolních hal a firem (Plzeňský deník, 2019b). Aktéři konfliktu byli i zástupci částí Malesice a Křimice, kteří naopak byli rádi, že sjezd nebude vybudován v jejich blízkosti. Spor vyústil v referendum, které se konalo 9. března 2019, viz tabulka 8.

Tabulka 8: Výsledek referenda konaného dne 9. března 2019 v městské části Plzeň-Radčice

Souhlasíte s vybudováním sjezdu do Radčic z budoucího západního okruhu města Plzně?				
Oprávněné osoby	Účast	Pro	Proti	Hranice platnosti referenda
844	46,1 %	170	214	211

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR (2020), zpracováno autorem

2.4 Korelační analýza dat možných faktorů ovlivňujících aktivity OOS v komunální politice

V této kapitole představím výsledek korelační analýzy volebních dat za období 2006 až 2018 včetně její výsledné interpretace. Samotný výsledek analýzy bych nebral jako zcela směrodatný. Jedná se o souhrnná data, která mohou být v následujících letech ovlivněna množstvím faktorů. Příkladem v nadcházejících volbách může být návrat sociálního a kulturního života obcí a měst po pandemii koronaviru.

Tabulka 9: Vliv počtu kandidátů OOS na počtu obyvatel SO ORP Plzeň

Proměnná	2006	2010	2014	2018
Počet kandidátů z OOS	576	600	1247	939
Počet obyvatel SO ORP Plzeň	189 747	172 197	185 855	178 812

r = 0,21 slabá kladná korelace

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem

Korelační analýza, viz tabulka č. 9 ukazuje vliv vývoje počtu kandidátů postavených stranami OOS na vývoji počtu obyvatel. Výsledek ukazuje, že s nárůstem obyvatel do určité míry stoupá i politická participace občanů na lokální úrovni. Vzhledem k aktuální tendenci růstu počtu obyvatel na sledovaném území SO ORP Plzeň lze očekávat v dalších volbách nárůst počtu kandidátů ze stran OOS

Tabulka 10: Vliv získaných mandátů OOS na počtu kandidátů z OOS

Proměnná	2006	2010	2014	2018
Získané mandáty OOS	134	132	148	176
Počet kandidátů z OOS	576	600	1247	939

r = 0,53 střední kladná korelace

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem

Větší zjištěnou hodnotou Pearsonova korelačního koeficientu disponuje vliv získaných mandátů OOS na počtu kandidátů ze stran OOS, viz tabulka č. 10. Tyto dvě proměnné mají vzájemně přímou úměrnost a logicky se vzájemně ovlivňují. Potvrzuje se tak hypotéza, že míra politické participace místních obyvatel ovlivňuje úspěšnost stran občanské společnosti v komunálních volbách.

Tabulka 11: Vliv získaných mandátů OOS na počtu kandidátů na 1 mandát

Proměnná	2006	2010	2014	2018
Získané mandáty OOS	134	132	148	176
Počet kandidátů na 1 mandát	4,42	5,96	7,87	7,65

r = 0,71 silná kladná korelace

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem

Hodnota počtu kandidátů na jeden mandát je využívána jako jeden z nástrojů přesnějšího zkoumání komunální politiky. Jeho souvislost s počtem získaných mandátů OOS je dle korelační analýzy značná. Opět se tedy potvrzuje fakt, že čím více kandidátů se zapojí do komunálního volebního procesu, tím větší šance na získání mandátu ze strany OOS je, viz tabulka č. 11.

Tabulka 12: Vliv získaných mandátů OOS na volební účasti

Proměnná	2006	2010	2014	2018
Získané mandáty OOS	134	132	148	176
Volební účast	59,0	57,2	52,3	54,9

r = - 0,52 střední záporná korelace

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem

Nejvyšší zjištěnou zápornou hodnotu Pearsonova korelačního koeficientu dosáhlo srovnání souvislosti počtu získaných mandátů ze stran OOS a volební účasti, viz tabulka č. 12. Tento jev je z hlediska volebního chování očekávaný. Čím nižší bude volební účast, tím menší zisk může OOS zaznamenat. Pro větší zisk mandátů ve volbách by tedy strany na bázi OOS měly motivovat občany k větší volební participaci.

Tabulka 13: Vliv získaných hlasů OOS na počtu obyvatel v produktivním věku

Proměnná	2006	2010	2014	2018
Získané hlasy OOS	584 322	434 635	561 642	412 144
Obyvatelé v produktivním věku	126 298	130 156	123 942	122 352

$r = -0,06$ velmi slabá záporná korelace

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem

Z provedené analýzy, viz tabulka č. 13, vyplývá, že počet obyvatel v produktivním věku neovlivňuje celkové výsledky OOS, jelikož se hodnota Pearsonova koeficientu téměř blíží nulové hodnotě. I přesto, že tato skupina obyvatel tvoří většinu voličů i samotných kandidátů.

2.5 Analýza výsledků komunálních voleb v roce 2018 z hlediska účasti a úspěchu organizací občanské společnosti

Dosavadní poslední komunální volby na území SO ORP Plzeň se konaly 5. a 6. října 2018. Mezi stranami, které podaly oficiální volební kandidátní listiny, bylo 36 sdružení, která nespádají do celostátních politických uskupení. Z hlediska vývojového trendu popsaného v kapitole 9 se jedná o volby s dosavadním největším počtem zastoupení organizací občanské společnosti.

Obce spadající do SO ORP Plzeň, které nejsou součástí města Plzně, volily pouze zástupce do svých obecních zastupitelstev. Obyvatelé města Plzně volili zástupce svých obvodních zastupitelstev a z druhé kandidátní listiny volili zástupce do Zastupitelstva města Plzně. Níže shrnuji výsledky těchto voleb z pohledu stran vystupujících pod hlavičkou organizací občanské společnosti.

Tabulka 14: Vybrané volební údaje komunálních voleb v roce 2018

	Dyšina	Chrást	Chválenice	Kyšice	Letkov	Lhůta	Losiná	Mokrouše	Nezbavětice	Nezvěstice
Volební účast (%)	49,63	46,01	66,78	59,30	70,87	73,65	56,34	57,59	65,26	68,66
Počet kandidátů na 1 mandát	2,0	1,0	6,0	2,3	2,0	1,3	3,0	1,1	1,4	3,0

	Plzeň 5	Plzeň 6	Plzeň 7	Plzeň 8	Plzeň 9	Plzeň 10	Starý Plzenec	Štáhlavy	Štěnovický Borek	Tymákov
Volební účast (%)	55,53	55,65	60,43	59,86	58,01	59,42	50,40	55,60	47,30	58,90
Počet kandidátů na 1 mandát	3,6	5,0	3,0	4,6	4,0	4,0	8,0	2,0	1,1	2,0

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem

Dýšina

Zastupitelstvo obce Dýšina je tvořena celkem 15 zastupiteli. Organizace občanské společnosti byly jediné, které na území obce sestavily kandidátní listiny. Volby dopadly ziskem šesti mandátů pro Dýšina SPOLU a ziskem devíti mandátů pro sdružení ŽIVOT PRO OBEC. Starostou se stal lídr jejich kandidátní listy Ing. Jaroslav Egrmajer.(Dýšina, 2021)

Chrást

V obci Chrást sestavilo kandidátní listinu pouze sdružení Společně pro Chrást. Všechny 11 členů na kandidátní listině obsadilo mandáty v zastupitelstvu. Starostou se stal p. Ladislav Bohuslav, lídr kandidátní listiny (Obec Chrást, 2021).

Chválenice

Obec Chválenice trvale bojuje proti nadměrné tranzitní dopravě, která je vedena středem obce. Tento boj se také odrazil v počtu stran kandidujících do komunálních voleb. Politické spektrum v obci tvořily kromě výše zmíněných sdružení tradiční strany české politické scény – ODS, koalice KDU-ČSL A TOP09 či STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. Výsledek pro sdružení občanské společnosti nebyl přívětivý. Sdružení ZA OBCHVAT A KULTURU ŽIVOTA získalo jeden mandát za 394 hlasů a SNK PRO KLIDNÝ ŽIVOT V OBCI také jeden mandát s podporou 351 hlasů. Vítězní STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ získali 1506 hlasů a nadpoloviční většinu, tedy pět mandátů (ČSÚ, 2018).

Kyšice

Organizace Společně pro Kyšice se v komunálních volbách v roce 2018 utkala pouze s ODS. Tato, v obci dříve dominantní strana, získala pouze jeden ze sedmi mandátů. Zbylých šest mandátů voliči přidělili svými hlasy právě sdružení Společně pro Kyšice. Starostkou se stala Mgr. Martina Beranová, která měla na kandidátní listině pořadové číslo 1 (Kyšice, 2021).

Letkov

Tak jako v případě Dýšiny i v Letkově mezi sebou o přízeň voličů bojovala pouze tato sdružení na bázi OOS. Úspěšnějším bylo sdružení LETKOV 2018 se ziskem sedmi mandátů, druhé sdružení NÁŠ LETKOV získalo dva mandáty. Starostou se stal lídr kandidátní listiny vítězného sdružení Ing. Rostislav Kotil (Obec Letkov, 2021).

Lhůta

V obci Lhůta můžeme poprvé pozorovat, že kandidáti na listině spolu nemusí být nijak provázání a mohou skutečně kandidovat sami za sebe, jako nezávislí v rámci SNK, bez specifického názvu. Vítězkou voleb a tedy i starostkou se stala Ing. Kateřina Krejčová, která ovšem působila na kandidátní listině až na 7. místě (ČSÚ, 2018).

Losiná

I komunální volby v obci Losiná se obešly bez účasti stran z řad celostátních politických uskupení. Vítězem voleb se stalo sdružení Za rozvoj obce Losiná se ziskem šesti mandátů, dva mandáty získalo sdružení Za kvalitní život a jeden mandát LOSINÁ 2018. Lídr vítězné strany p. Miloš Černý se stal následně také starostou (ČSÚ, 2018).

Mokrouše

Volby v obci Mokrouše stojí určitě za přiblížením. Kromě sdružení Mokrouše 2018 kandidoval jako nezávislý kandidát p. Roman Nový. Všech sedm mandátů získalo sdružení Mokrouše 2018. Ačkoliv lídr kandidátní listiny p. Miloslav Fajman nezískal největší počet hlasů, zůstal jako zvolená jednička a následně se stal i starostou (Mokrouše, 2021). Další tři kandidátní získali větší počet hlasů, nicméně nedosáhli o 1,5 respektive o 2,5 hlasu na hranici zaručující změnu pořadí kandidáta (ČSÚ, 2018).

Nezbavětice

Nezbavětice jsou jedinou obcí, kde kandidátní listinu tvořili pouze nezávislí kandidáti, tedy skutečně kandidující jako jednotlivci mimo SNK. Do devítičlenného zastupitelstva se přihlásilo 13 kandidátů. Nejvíce hlasů získal p. Libor Sedlák a stal se také starostou obce (ČSÚ, 2018).

Nezvěstice

Voleb v obci Nezvěstice se účastnila celkem tři sdružení. Vítězné PRO NEZVĚSTICE získalo deset mandátů, „Změna pro Nezvěstice“ čtyři mandáty a „NEZVĚSTICE 2018“ jeden mandát. Žádná jiná strana do voleb kandidátní listinu nepřihlásila. Starostou se stal lídr vítězné strany p. Lukáš Karkoš (ČSÚ, 2018).

Plzeň 5 – Křimice

Sdružení Občané Křimic čelilo konkurenci v podobě celostátních politických uskupení, podporovaných z centra města Plzně. Volby ovládla koalice STAN a TOP09. Sdružení Občané Křimic získalo dva mandáty z celkových jedenácti (ČSÚ, 2018).

Plzeň 6 – Litice

Rozmanité politické spektrum v městské části Plzeň-Litice odráží názorovou odlišnost jednotlivých obyvatel. Všechna tři sdružení občanské společnosti nechala za sebou celostátní uskupení – ODS a hnutí ANO. Vítězem voleb se stalo sdružení Litice – Patrioti se ziskem čtyř mandátů. Po dvou mandátech získaly PRO Litice a SNK Litice (ČSÚ, 2018). Starostkou se stala Blanka Kantová ze sdružení SNK Litice. Na kandidátní listině figurovala až na 3. místě, ovšem podařilo se jí díky preferenčním hlasům přeskočit své kolegy (ÚMO Plzeň 6-Litice, 2021).

Plzeň 7 – Radčice

V této městské části se ve volbách utkali tři aktéři: ZA ROZVOJ RADČIC, NOVÁ CESTA a NAŠE RADČICE. Spolek NAŠE RADČICE vystupuje pod hlavičkou KDU-ČSL, a proto ho do své analýzy nezahrnuji. Z celkového počtu devíti mandátů získalo čtyři mandáty sdružení ZA ROZVOJ RADČIC a dva mandáty sdružení NOVÁ CESTA. Starostou se ovšem stal MUDr. Rolando Arias, člen spolu s podporou KDU-ČSL (ČSÚ, 2018).

Plzeň 8 – Černice

Politické dění v městské části Plzeň-Černice rozhýbala nespokojenost s dosavadním starostou p. Miroslavem Štěrbou. K celostátním uskupením – hnutí ANO, ČSSD, TOP09 a Pirátům se přidal nově vzniklý spolek OBČAS (Občané Černic aktivně spolu). Spolek dříve podporující kulturní dění v obci vytvořil kolem sebe skupinu lidí, která měla zájem o změnu ve vedení obce. Spolek nakonec získal čtyři mandáty a po vleklých jednáních obsadil i pozici starosty (ČSÚ, 2018). Tím se stala Mgr. Jana Haisová Círová, která v konečném výsledku voleb obsadila až 3. místo (ÚMO Plzeň 8-Černice, 2021).

Plzeň 9 – Malesice

O přízeň voličů v městské části Malesice usilovaly čtyři strany. Dvě strany na bázi lokálního občanského sdružení a dvě celostátní politická uskupení. Z celkového počtu devíti mandátů získal nadpoloviční většinu, pět mandátů, spolek PRO Malesice a Dolní Vlkyš. Naopak spolek SNK nezískalo ani jeden mandát (ČSÚ, 2018). Starostou se stal lídr kandidátní listiny vítězné strany Bc. Alše Tolar (ÚMO Plzeň 9-Malesice, 2021).

Plzeň 10 – Lhota

Do sedmičlenného zastupitelstva městské části Plzeň-Lhota se neprobojovalo sdružení PRO PLZEŇ – PRO LHOTU. Do opozice muselo ustoupit také sdružení Pro Vás, které získalo pouze tři mandáty (ČSÚ, 2018).

Starý Plzenec

Obcí s nejrozmanitějším politickým spektrem z mé vybrané oblasti je bezesporu Starý Plzenec. Především je to dáno velikostí místního zastupitelstva, která nabízí dohromady sedmnáct mandátů. Starý Plzenec je také jediný z SO ORP Plzeň (kromě samotného města Plzně), který vlastní status města. Do voleb postavilo kandidátní listiny celkem 8 politických stran a uskupení, z toho byly pouze dvě z řad lokální občanské společnosti. Výsledkem ovšem bylo 2. a 3. místo, kdy sdružení PRO Plzenec získal tři mandáty, a sdružení Žijeme Plzencem mandáty dva (ČSÚ, 2018).

Šťáhlavy

Sdružení OBČANÉ PRO OBEC usilovalo o podporu ještě s hnutím STAN. V patnáctičlenném zastupitelstvu získalo sdružení občanské společnosti šest mandátů a ustoupilo do opozice (ČSÚ, 2018).

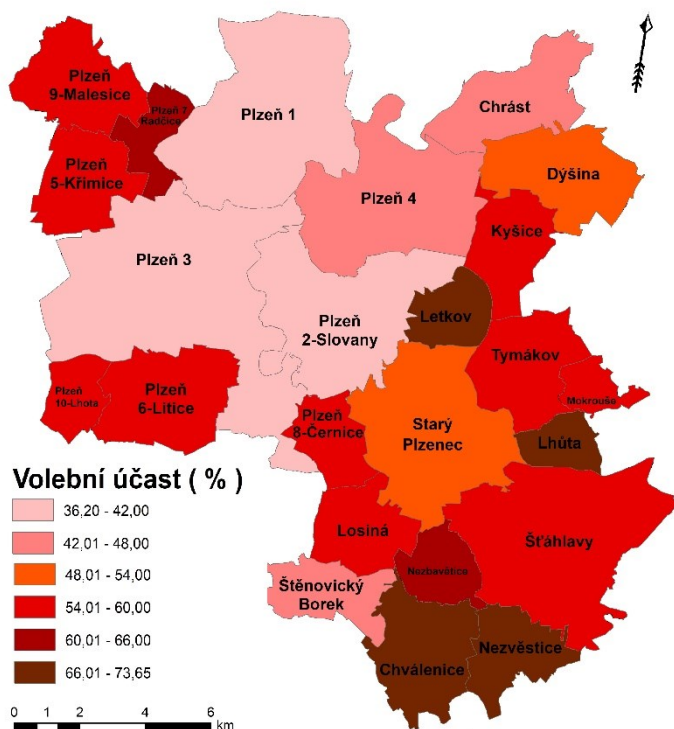
Štěnovický Borek

Sdružení POROZUMNĚNÍ bylo jediným, které na území obce sestavilo kandidátní listinu. Celkem bylo na listině 8 kandidátů, z nichž bylo 7 zvoleno do obecního zastupitelstva. Starostou se stal lídr strany p. Zdeněk Albl, DiS (ČSÚ, 2018).

Tymákov

Volby v obci Tymákov postavily proti sobě sdružení NOVÁ ENERGIE a SNK Tymákov 2018-2022. Patnáctičlenné zastupitelstvo obsadilo deseti mandáty SNK Tymákov 2018-2022 a pěti mandáty NOVÁ ENERGIE. Starostkou se stala pí Martina Schwarzová, lídr SNK. Volby ovšem vyhrála dle preferenčních hlasů Mgr. Zdeňka Sarauerová. Zajímavostí je, že na kandidátní listině figurovala až na posledním patnáctém místě (ČSÚ, 2018).

Mapa 2: Volební účast v komunálních volbách 2018 na území SO ORP Plzeň

Rozložení volební účasti na území SO ORP Plzeň je jasně patrné. Ovlivňujícím faktorem je ovšem velikost územní jednotky co do počtu obyvatel. V méně zalidněných oblastech může být dosažení vyšší volební účasti snazší. Hodnotou nejvyšší volební účasti se mohou pyšnit obce Letkov, Lhota, Chválenice a Nezvěstice. Nejnižší hodnoty byly v městských částech Plzeň 1, Plzeň 2 a Plzeň 3.

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem s využitím GIS na podkladu ArcČR 500

Mapa 3: Přehled vítězných stran a sdružení v komunálních volbách v roce 2018 na území SO ORP Plzeň

Z pohledu volebních výsledků byly strany a sdružení občanské společnosti úspěšné. Přiložená mapa ukazuje převahu těchto stran oproti těm stranám s celostátním působením. Obyvatelé centrální části města Plzně volili ovšem celostátní strany, jelikož jejich zástupci bojují i o křesla v zastupitelstvu města Plzně a o samotnou pozici plzeňského primátora. SNK jsou v mapě definována jako sdružení bez určitého názvu politické strany.

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorem s využitím GIS na podkladu ArcČR 500

Závěr

Tuto práci bych zakončil závěrečným shrnutím získaných poznatků a dat. Literatura na téma komunální politiky je velmi pestrá. Věnuje se především základním zákonným ustanovením a principům fungování lokální politiky a jejích aktérů. Při zjišťování zdrojů o volebním chování těchto aktérů a zejména pak takových, kteří nemají celostátní působnost, už nabídka tak pestrá není. Z tohoto hlediska byla tedy práce obtížnější. Za pomoci knihovny ZČU a knihovny při Přírodovědecké fakultě UK se mi potřebné zdroje podařilo získat a práci vypracovat.

Veškeré aspekty účasti organizací občanské společnosti v komunálních volbách souvisejí se samotnými občany a jejich chováním. Občan, jako aktivní volič, umožňuje vůbec samotné fungování politických stran na celostátní i lokální úrovni. Z druhého hlediska bez občanské angažovanosti by jednotlivé strany a uskupení ani nevznikly. Občanská základna tvoří jádro každé obce. Právě jádro obce a jejich dosavadní zvyky a tradice často ovlivňují fungování místní samosprávy.

Zkoumání vybrané oblasti SO ORP Plzeň bylo samo o sobě dosti specifické. Při zkoumání byl patrný veliký kontrast ve volebním chování občanů městské zástavby a občanů mimo intravilán města Plzně.

Na základě svého výzkumu hodnotím zkoumané území jako velmi konzervativní z pohledu volebního chování. Do dnešního dne se stále objevují voliči tradičních stran, např. KSČM. Je tedy na místě domnívat se, že v lokální politice na území SO ORP Plzeň stále působí aktéři (politici), kteří se aktivně podíleli ještě za dob minulého režimu na chodu místních národních výborů či spolků zřízených v rámci fungování socialismu.

V kontrastu k tomuto pohledu můžeme chronologicky pozorovat pozvolný nárůst OOS zapojujících se do lokální politiky. Potvrdil jsem si tak svou stanovenou hypotézu. Tento pozvolný růst by mohl úzce souviset právě s konzervativním chováním voliče ve sledovaném území. Dalším nezpochybnitelným faktorem je také velikost populace a samotného území, kdy v oblastech s menším počtem obyvatel dosahují OOS vyšší volebních výsledků-.

Nicméně další vývoj z hlediska zapojení OOS v komunální politice je nejistý. S velkým zájmem budu sledovat blížící se nové volby do obecních zastupitelstev, které se budou konat již příští rok.

Nutno podotknout, že voliči z plzeňské aglomerace stále považují komunální volby za demokratický nástroj fungování jejich obcí a měst. Tuto skutečnost dokazuje i vysoká volební účast ve srovnání s celostátním průměrem. Ve srovnání s ostatními volbami (s výjimkou prezidentských) je volební účast v komunálních volbách až dvojnásobná.

Z pohledu chování volebních stran jsou hlavními faktory jejich účasti v komunálních volbách nedostatky místní infrastruktury či sociální konflikty mezi obyvateli. Prosazování svých subjektivních názorů a zájmů je hlavním spouštěčem pro vznik nových politických stran a uskupení. Samotnou právní formu (tedy SNK či NK) volí kandidáti převážně mimo celostátní politická uskupení. Z hlediska volebního zákona je snazší získat potřebnou podporu právě ve formě politického spolku či strany.

Zájmem lokálních uskupení i ostatních politických stran na území SO ORP Plzeň jsou nejčastěji veřejná prostranství, sportovní areály, místní školy či dopravní infrastruktura a obslužnost. Tím se tedy potvrzuje má hypotéza, že lokální konfliktní prostředí a jeho návrhy řešení jsou podstatným faktorem pro vstup OOS do komunální politiky. Ostatní, výše nezmíněné, problémy již přesahují do krajské úrovně. Do té již zástupci OOS z pravidla nevstupují.

V posledních komunálních volbách, které se konaly v roce 2018, se OOS podařilo získat 67 % z celkového počtu volených mandátů. Tyto mandáty jsou především v obcích periferie sledovaného území SO ORP Plzeň. Mandáty v centrální části města Plzně si ovšem rozebrala celostátní politická uskupení. Kromě získaných mandátů je také patrný vysoký podíl OOS na samotném řízení místní samosprávy. Celkem 11 z 15 starostů vzešlo z kandidátních listin OOS.

V závěru bych rád podotkl, že zkoumání politické sféry na území mého bydliště mě velmi bavilo a rád bych se zkoumání této úrovně věnoval i v dalším působení, ať už ve školním či osobním životě.

V případném pokračování této práce by bylo dobré porovnat zjištěné výstupy s územím s podobnou charakteristikou. Vhodným územím celkem z hlediska kontrastu město versus venkov by mohlo být území SO ORP Brno. Z hlediska zalidnění a vztahu sídelního města k ostatním obcím by se dalo srovnávat například s územím SO ORP České Budějovice.

Seznam použitých zdrojů

- Bagarová, M. (2002). *Co přináší zákon o volbách do zastupitelstev obcí*. Dostupné 11. 03. 2021 z <https://www.moderniobec.cz/co-prinasi-zakon-o-volbach-do-zastupitelstev-obci-1/>
- Balík, S. (2009). *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. (1). Praha, Česko: Grada.
- Balík, S. (2015). *Dvacet let komunálních voleb v ČR*. (1). Brno, Česko: Centrum pro studium demokracie a kultury Masarykova Univerzita.
- Česká obec sokolská (2021). *Jednoty župy Plzeňské*. Dostupné 02. 04. 2021 z <https://www.sokol.eu/bud-sokol>
- Český statistický úřad (1990). *Volby do zastupitelstev obcí 24. 11. 1990.. Výsledky voleb – výběr obce. Kraj: Plzeňský kraj. Okres: Plzeň-město*. Dostupné 1. 4. 2021 z <https://volby.cz/pls/kv1990/kv111?xjazyk=CZ&xid=1&xnumnuts=3405>
- Český statistický úřad (2006). *Volby do zastupitelstev obcí 20.10. - 21.10.2018. Výsledky voleb – výběr obce. Kraj: Plzeňský kraj. Okres: Plzeň-město*. Dostupné 1. 4. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/kv2006/kv111?xjazyk=CZ&xid=1&xnumnuts=3203&xstat=0>
- Český statistický úřad (2010). *Volby do zastupitelstev obcí 15.10. - 16.10.2010. Výsledky voleb – výběr obce. Kraj: Plzeňský kraj. Okres: Plzeň-město*. Dostupné 1. 4. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv111?xjazyk=CZ&xid=1&xnumnuts=3203&xstat=0>
- Český statistický úřad (2014). *Volby do zastupitelstev obcí 10.10. - 11.10.2014. Výsledky voleb – výběr obce. Kraj: Plzeňský kraj. Okres: Plzeň-město*. Dostupné 1. 4. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv111?xjazyk=CZ&xid=1&xnumnuts=3203&xstat=0>
- Český statistický úřad (2018). *Volby do zastupitelstev obcí 05.10. - 06.10.2018. Výsledky voleb – výběr obce. Kraj: Plzeňský kraj. Okres: Plzeň-město*. Dostupné 1. 4. 2020 z <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv111?XJAZYK=CZ&XID=1&xnumnuts=3203&xstat=0>
- Český statistický úřad (2019). *Charakteristika SO ORP Plzeň*. Dostupné 16. 03. 2021 z <https://www.czso.cz/documents/11252/17842165/plzen.pdf/acaf1a41-d2d5-4eda-b017-0771f13315f7?version=1.10>
- Čmejrek, J., Bubeníček, V., & Čopík, J. (2010). *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR*. Praha, Česko: Grada.
- Filuš, M. (2012). *Občanská společnost ve veřejné správě* (Bakalářská práce). Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Brno, Česká republika.
- Fotbalová asociace ČR (2020). *Adresář klubů PKFS*. Dostupné 02. 04. 2021 z <https://souteze.fotbal.cz/subjekty/team/273>
- Janderová, J. (2016). Účast veřejnosti na územním plánování. In Mendelova univerzita v Brně, *Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference. Region v rozvoji společnosti 2016*, (371380). Brno, Česko: Mendelova univerzita v Brně.

- Javůrková, K. (2015). *Občanská společnost jako přirozená prevence radikalizace mládeže* (Bakalářská práce). Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Česká republika.
- Kořan, M.. (2019). Případová studie. In V. Beneš & P. Drulák, *Metodologie výzkumu politiky* (s. 99-108). Praha, Česko: Sociologické nakladatelství.
- Kostelecký, T. (1993). Volby očima geografa. In L. Sýkora (Ed.), *Teoretické přístupy a vybrané problémy v současné geografii*, (171). Praha, Česko: Přírodovědecká fakulta UK.
- Kovanda, J. (2006). Možnosti vymezení Plzeňské aglomerace. *Miscellanea Geographica*, 12, 91-102. Dostupné z <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/5918/1/Kovanda.pdf>
- Kyšice, 2021. *Zastupitelstvo obce*. Dostupné 06. 05. 2021 z <http://www.kysice.eu/urad-obce/zastupitelstvo-obce/>
- Lněnička, L. (2011). *Vybrané texty z politické geografie*. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js11/geo/web/pdf/vybrane-texty-z-politicke-geografie-25-2-2011.pdf>
- Math and stats support centre. *Pearsonův korelační koeficient*. Dostupná 08. 05. 2021 z https://mathstat.econ.muni.cz/media/12657/pear_cor.pdf
- Mihálik, V. (2014). *Epravo.cz. Těžkosti sdružení nezávislých kandidátů a nezávislého kandidáta při vstupu do voleb do zastupitelstev obcí*. Dostupné 22. 03. 2021 z <https://www.epravo.cz/top/clanky/tezkosti-sdruzeni-nezavislych-kandidatu-a-nezavisleho-kandidata-pri-vstupu-do-voleb-do-zastupitelstev-obci-95829.html>
- Ministerstvo obrany ČR (2021). *Armádní sportovní centrum Dukla*. Dostupné 14. 03. 2021 z https://www.mocr.army.cz/ministr_a_ministerstvo/struk/sprava/sops/dukla/armadni-sportovni-centrum-dukla--206996/
- Ministerstvo vnitra ČR (2020). *Místní referenda v České republice 2006-2020*. Dostupné 22. 04. 2021 z <https://www.mvcr.cz/soubor/mistni-referenda-tabulka-hlaseni.aspx>
- Mizera, M. (2016). *Reflexe konceptu občanské společnosti v prostředí České republiky* (Bakalářská práce). Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Brno, Česká republika.
- Mokrouše, 2021. Dostupné 06. 05. 2021 z <https://www.mokrouse.cz/urad/zastupitelstvo/>
- Müller, K. (2002). *Češi a občanská společnost*. Praha, Česko: TRITON.
- Obec Dýšina, 2021. *Samospráva*. Dostupné 06. 05. 2021 z <https://www.obecdysina.cz/titulni-stranka/samosprava/>
- Obec Chrást, 2021. *Zastupitelé*. Dostupné 06. 05. 2021 z <http://www.obecchrast.cz/zastupitele>
- Obec Letkov, 2021. *Zastupitelstvo*. Dostupné 06. 05. 2021 z <https://www.obec-letkov.cz/urad/povinne-informace/subjekt-zastupitelstvo-2.html>
- Pavlová, E., & Matušková, A. (2012). Volební strategie a kampaně. In R. Chytilík, O. Eibl, & A. Matušková a kol., *Teorie a metody politického marketingu* (s. 152-164). Brno, Česká republika: Centrum pro studium demokracie a kultury

Plzeňský deník (2012). *V Dýšíně hlasovali o plnirně plynu*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/v-dysine-hlasovali-o-plnirne-plynu-20120601.html

Plzeňský deník (2013a). *Dýšinské hráze budou hotové*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/dysinske-hraze-budou-hotove-20130214.html

Plzeňský deník (2013b). *Nezvěstická školka je větší*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/nezvesticka-skolka-je-vetsi-20130102.html

Plzeňský deník (2014a). *Dýšina se dočkala dotace, konečně může zvětšit čističku*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/dysina-se-dockala-dotace-konecne-muze-zvetsit-cistirnu-20140908.html

Plzeňský deník (2014b). *Nezvěstice mají sportoviště pro všechny*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/nezvestice-maji-sportoviste-pro-vsechny-20140909.html

Plzeňský deník (2014c). *Stavbu vodovodu střídá rekonstrukce*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/stavbu-vodovodu-strida-rekonstrukce-20140424.html

Plzeňský deník (2015a). *Opravený rybník vytvoří centrum Chrástu*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/opraveny-rybnik-vytvori-centrum-chrastu-20150604.html

Plzeňský deník (2015b). *Tymákov chce bývalá kasárna nahradit domovem pro seniory*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/tymakov-chce-byvala-kasarna-nahradit-domovem-pro-seniory-20150925.html

Plzeňský deník (2016a). *Lidé pro obchvat zablokují silnici. Budou nepřetržitě přecházet po přechodu*. Dostupné 06. 05. 2021 z <https://www.denik.cz/plzensky-kraj/lide-pro-obchvat-zablokuj-silnici-budou-nepretrzite-prechazet-po-prechodu-20160915.html>

Plzeňský deník (2016b). *Referenda: Ne betonárce, ne supermarketu. Ano demolici starého domu..* Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/referenda-ne-betonarce-ne-supermarketu-ano-demolici-chatrajiciho-domu-20161009.html

Plzeňský deník (2017a). *Litice chtějí kvůli halám mimořádné zastupitelstvo*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/liticti-chteji-kvuli-halam-mimoradne-zastupitelstvo-20170810.html

Plzeňský deník (2017b). *Starý Plzenec hledá cestu k náměstí bez dopravy*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/stary-plzenec-hleda-cestu-k-namesti-bez-dopravy-20170527.html

Plzeňský deník (2017c). *Štáhlavy chtějí vlastní pitnou vodu. Vrt na Svidné je nadějný*. Dostupné 06. 05. 2021 z <https://www.denik.cz/regiony/stahlavy-chteji-vlastni-pitnou-vodu-vrt-na-svidne-je-nadejny-20170310.html>

Plzeňský deník (2018a). *Pod Radyní se po letech zase začalo vařit*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/pod-radyni-se-po-letech-zase-zacalo-varit-20180208.html

Plzeňský deník (2018b). *V Nezvěsticích letos dokončili přístavbu základní školy*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/v-nezvesticich-letos-dokoncili-pristavbu-zakladni-skoly-20181009.html

Plzeňský deník (2019a). *Haly nechceme, zni z Kyšic*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/haly-nehceme-zni-z-kysic-20190806.html

Plzeňský deník (2019b). *Radčice nechťejí sjezd z obchvatu, rozhodlo referendum*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/radcice-nechteji-sjezd-z-obchvatu-rozhodlo-referendum-20190311.html

Plzeňský deník (2019c). *V Plzenci opravují školu*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/v-plzenci-opravuji-skolu-20190727.html

Ředitelství silnic a dálnic (2020). *Silnice I/20. Chválenice, přeložka*. Dostupné 06. 05. 2021 z https://mapapp.rsd.cz/Upload/Stavby/195/infoletak_s20-chvalenice-prelozka.pdf

Strnadová, L. (2008). *Současné podoby občanské společnosti*. Plzeň, Česko: Aleš Čeněk.

Svaz národní házené (2021). *Soutěže*. Dostupné 02. 04. 2021 z <http://www.svaznarodnihazene.cz/>

Svítková, A. (2019). *Politická participace mládeže ve členských státech EU* (Maturitní práce). Gymnasium Jana Keplera, Praha, Česká republika.

Úřad městského obvodu Plzeň 6-Litice, 2021. Dostupné 06. 05. 2021 z <https://umo6.plzen.eu/urad-a-samosprava/samosprava-mestskeho-obvodu/starosta/starosta.aspx>

Úřad městského obvodu Plzeň 8-Černice (2020). *Pamětní kniha obce Černické*. Dostupná 03. 04. 2021 z <https://umo8.plzen.eu/zivot-v-obvodu/mestsky-obvod-plzen-8-cernice/kronika-obce/>

Úřad městského obvodu Plzeň 8-Černice, 2021. Dostupné 06. 05. 2021 z <https://umo8.plzen.eu/kontakty/kontakty-10.aspx>

Úřad městského obvodu Plzeň 9-Malesice, 2021. Dostupné 06. 05. 2021 z <https://umo9.plzen.eu/urad-a-samosprava/samosprava-mestskeho-obvodu/starosta/starosta.aspx>

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod (1998). <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

WikiSkripta (2014). *Pearsonův korelační koeficient*. Dostupné 01. 05. 2021 z https://www.wikiskripta.eu/w/F%C3%B3rum:Testy/Pearson%C5%AFv_korela%C4%8Dn%C3%AD_koeficient

Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení). Dostupné 02. 03. 2021 z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

Zákon č. 183/2006 Sb., Zákon o územním plánování a stavebním řádu. Dostupné 02. 03. 2021 z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>.

Zákon č. 424/1991 Sb., Zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Dostupné 02. 03. 2021 z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424#f1372533>.

Zákon č. 491/2001 Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Dostupné 02. 03. 2021 z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>.

Seznam tabulek

Tabulka 1:Počty podpisů umožňující kandidaturu NK a SNK.....	20
Tabulka 2:Základní volební údaje v komunálních volbách na území SO ORP Plzeň v období 2006-2018	27
Tabulka 3:Mechanický přírůstek obyvatel v rámci jednotlivých volebních období..	30
Tabulka 4: Výsledek referenda č. 1 konaného dne 1. 6. 2012 v obci Dýšina	32
Tabulka 5: Výsledek referenda č. 2 konaného dne 1. 6. 2012 v obci Dýšina	32
Tabulka 6: Výsledek referenda konaného ve dnech 7. – 8. 10. 2016 v obci Losiná .	33
Tabulka 7:Výsledky referenda konaného ve dnech 7. - 8. 10. 2016 v městě Starý Plzenec.....	34
Tabulka 8: Výsledek referenda konaného dne 9. března 2019 v městské části Plzeň-Radčice	35
Tabulka 9: Vliv počtu kandidátů OOS na počtu obyvatel SO ORP Plzeň	36
Tabulka 10: Vliv získaných mandátů OOS na počtu kandidátů z OOS	36
Tabulka 11: Vliv získaných mandátů OOS na počtu kandidátů na 1 mandát	37
Tabulka 12: Vliv získaných mandátů OOS na volební účasti	37
Tabulka 13: Vliv získaných hlasů OOS na počtu obyvatel v produktivním věku	38
Tabulka 14: Vybrané volební údaje komunálních voleb v roce 2018	38

Seznam map

Mapa 1: SO ORP Plzeň	10
Mapa 2: Volební účast v komunálních volbách 2018 na území SO ORP Plzeň.....	43
Mapa 3: Přehled vítězných stran a sdružení v komunálních volbách v roce 2018 na území SO ORP Plzeň.....	43

Seznam použitých zkratk a značek

C a K – Císařský a Královský

ČOV – čistička odpadních vod

ČR – Česká republika

ČSFR – Česká a Slovenská federativní republika

ČSR – Československá republika

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

ČSÚ – Český statistický úřad

FC – Football Club

FK – fotbalový klub

KDU-ČSL – Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

KSČ – Komunistická strana Československá

MHD – Městská hromadná doprava

MNV – Místní národní výbor

MŠ – mateřská škola

NK – Nezávislý kandidát

NSDAP - Národně socialistická německá dělnická strana

OBČAS – Občané Černic aktivně spolu

ODS – Občanská demokratická strana

OF – Občanské fórum

OOS – Organizace občanské společnosti

ŘSD – Ředitelství silnic a dálnic

s.r.o. – Společnost s ručením omezeným

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

SK – sportovní klub

SNK – Sdružení nezávislých kandidátů

SO ORP – Správní obvody obcí s rozšířenou působností

SSM – Svaz socialistické mládeže

STAN – Starostové a Nezávislí

TJ – Tělovýchovná jednota

UK – Univerzita Karlova

VŠ – vysokoškolský

ZŠ – základní škola

Abstrakt

Němeček, J. (2021). *Politicko-geografické aspekty účasti organizací občanské společnosti mimo celostátní politická uskupení v komunální politice na území SO ORP Plzeň* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická

Klíčová slova: Komunální volby, Komunální politika, Organizace občanské společnosti

V této práci byly řešeny potenciální příčiny vstupu organizací občanské společnosti do komunální politiky. V tomto ohledu byla práce směřována na území SO ORP Plzeň. Téma práce bylo zvoleno díky autorově angažovanosti v komunální politice v území jeho bydliště. Metody, které byly využity pro zpracování této práce, jsou komparativní případové studie, deskriptivní analýza a korelační analýza za pomoci Pearsonova korelačního koeficientu. Ten byl vypočítán pro vybrané ukazatele volebních dat z posledních komunálních voleb v roce 2018. Výsledkem práce bylo zjištění, že politická participace občanů na lokální úrovni je způsobena především odlišným názorem na určité konfliktní body. Byrokratické a zákonné překážky nebývají důvodem pro neangažovanost organizace občanské společnosti v komunální politice. Tyto faktory jsou v poměrech dnešní obce snadno splnitelné.

Abstract

Němeček, J. (2021). Political-geographical aspects of participation of civil society organizations outside nationwide political groupings in municipal politics in the Plzeň SO ORP (district of municipality with extended competence) (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics.

Key words: Municipal elections, Municipal politics, Civil society organizations

In this work, the potential causes of the entry of civil society organizations into municipal policy were addressed. In this respect, the work was focused on the territory of SO ORP Plzeň. The topic of the work was chosen thanks to the author's involvement in municipal politics in his area of residence. The methods that were used to process this work are comparative case studies, descriptive analysis and correlation analysis using Pearson's correlation coefficient. It was calculated for selected indicators of election data from the last municipal elections in 2018. The result was that the political participation of citizens at the local level is caused mainly by differing views on certain points of conflict. Bureaucratic and legal obstacles are not reasons for non-involvement in communal politics. These aspects are easily met in today's community.